

Verksamhetsplan 2016

Torshälla stads nämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Omvärldsanalys	3
Hållbar utveckling.....	11
Effektiv organisation	32
Bilaga	38

Sammanfattning

Torshälla stad är en av Eskilstunas kommuns två städer. Ansvarhet för verksamheten och dess processer har Torshälla stads nämnd. Efter kommunfullmäktigesbeslut om Eskilstuna kommuns kompletterande budget uppgår Torshälla stads nämnds budget till 354,5 miljoner kronor. Mot bakgrunden av att efterfrågan på nämndens tjänster ökar inom flera verksamheter, behöver organisationen förstärkas för att möta de behov som finns och uppstår.

Verksamhetsplan 2016 tar hänsyn till de utmaningar nämnden möter inför nästa år med bland annat utmaningar inom vård och omsorg, sociala tjänster och utbildningsområdet.

Andelen äldre ökar. I Torshälla är 25 % av invånarna 65 år eller äldre. Äldres behov av vård och omsorg ökar också. Även antalet unga samt vuxna med missbruksproblem har ökat. Fokus för 2016 är att utveckla det förebyggande arbetet för att främja hälsan och att minska vårdkostnader.

Barn och unga i Torshälla ska kunna känna att de har möjlighet att påverka sitt liv och sin framtid, det kommer att ske genom att utveckla samarbeten mellan olika verksamheter för att förbättra barnens och ungdomarnas hela livssituation.

Fortsatt målmedvetet arbete inom processen att tillgodose behovet av utbildning. Fler elever ska nå målen i grundskolans 16 ämnen. Detta sker genom fokus på kontinuerlig uppföljning, tekniska hjälpmedel, individuellt stöd och tidiga insatser. De öppna fritidsverksamheterna och fritidshemmens betydelse för elevers kunskapsutveckling ska synliggöras och kvalitetsäkras. I förskola är fokus att ge barn individuella förutsättningar för att utvecklas så långt som möjligt. Fokus på att synliggöra och dokumentera barnens lärande ska bidra till fortsatt hög måluppfyllelse. Under 2016 ska arbetet med mottagandet och undervisningen av nyanlända utvecklas. Under 2016 ska samtliga förskolor vara grön-flaggcertifierade.

Inom förvaltningen pågår ett aktivt miljöarbete och under 2016 kommer nämnden bidra till att en ny gemensam miljöpolicy för hela kommunen realiserar. Fokus inom köken i Torshälla är fortsatt att arbeta med så mycket kravmärkta och ekologiska livsmedel som möjligt.

Den största ekonomiska utmaningen för Torshälla stads nämnd 2016 är inom vård och sociala tjänster. Det etablerade tillfälliga korttidsboendet Tor och Freja behålls under även 2016.

2016 är ett år av förberedelser, inför 2017 då Torshälla stad fyller 700 år. Det är för kommunkoncernen Eskilstuna ett unikt tillfälle i att lyfta fram våra verksamheter och

tillsammans visa vilken position vi vill ta. Under verksamhetsåret 2016 ska kommunkoncernen arbeta för att förbereda och skapa de bästa förutsättningarna för att använda jubileumsåret som hävstång för positionsförflyttningen enligt platsvarumärket Eskilstuna. Torshälla 700-årsfirandet ska stärka attraktiviteten för att främja en ökad inflyttning, flera etableringar och ökad besöksnäringens verksamhet långsiktigt.

Omvärldsanalys

Inledning

Över 50 miljoner människor är på flykt enligt FN, det högsta antalet sedan andra världskriget. De flesta flyr till något angränsande land, men ett stort antal har också tagit sig till andra världsdelar som Europa. Under 2014 var det 80 000 människor som sökte skydd i Sverige. Av dessa var mer än 7 000 ensamkommande barn. Den enskilt största andelen flyktingar kom från Syrien. Andra större flyktinggrupper kom från Somalia, Afghanistan eller var statslösa. Lite fler än hälften av alla anlända, 45 000, fick uppehållstillstånd och då möjligheten att starta en ny tillvaro i Sverige. Så höga nivåer av mottagande har Sverige inte haft sedan Balkan-kriget i mitten på 1990-talet. De närmaste åren väntas flyktingmottagandet kvarstå på dessa höga nivåer vilket medför ett ökat tryck på insatser i kommunerna.

Kairos future har i sin omvärldsanalys Eskilstuna mot 2030, lyft fram vad de anser vara de tio viktigaste trenderna för kommunen som helhet. Bland annat lyfts trenderna om *ett framväxande kravsamhälle(1)*, *vardagslandskapets digitaliseringar(2)* och *växande kulturell och etnisk mångfald (3)*. Ett framväxande kravsamhälle – från behov till begär, är starkt relevant till vårt strategiska mål; en attraktiv stad och landsbygd. Här beskriver man att medborgare kan bli en så kallad ”motborgare” om de stegrande förväntningarna och kraven inte möts upp i den kommunala servicen, demokratiska processen och/eller i beslut. Vardagslandskapets digitalisering är ytterligare en tydlig trend som har en snabb utveckling. Förflyttningen hos medborgarna uppfattas som mer heterogen i dagens samhälle än tidigare. Att arbeta behovsstyrt och processinriktat, med utgångspunkt från kund/användare/ brukare är en tydlig förväntan. Nämnd och förvaltning måste aktivt fånga behoven och vara lyhörda för allmänhetens och civilsamhällets behov, krav och förväntningar. För att tillgodose behovet av tjänster och service behövs en flexibel organisation som snabbt kan ställa om till dagens och framtidens behov.

Under 2015 har det ekonomiska läget varit i fokus och kommer att fortsätta vara det under 2016. Effektiviseringar, besparingar och att hitta nya vägar kommer att vara tongivande för att bidra till en ekonomi i balans för hela kommunkoncernen.

Att värna demokrati

Just nu pågår ett generationsskifte. Med generationsskifte avses att rekordgenerationen (40-talister) går i pension och att 80-/90-talisterna, med delvis andra värderingar, börjar ta över. De kommande generationerna beskrivs i flera rapporter som mer individualistiska, anti-auktoritära, rörliga i sina värderingar och beteenden och där personliga relationer värderas högt. Tydligt är också att fler flickor än pojkar har höga ambitioner i livet och mycket tyder på att kvinnor i allt högre grad kommer att nå maktpositioner i samhället. Det är också en generation som har varit ung eller växt upp under kommunikationsteknologins framfart med internet och smarta telefoner. En ständig uppkoppling är en naturlig del i nästan alla invånares liv. Det gör också att förväntningarna på kommunen att vara tillgänglig ökar utifrån när invånaren önskar information och service. Med ökad tillgänglighet till information och kommunikation kan invånare välja att vara delaktiga och vilja påverka, de har även större möjlighet att granska kommunal verksamhet på andra sätt och med nya metoder. Detta ställer högre krav på kvalité och förväntningarna på verksamheterna ökar då fler invånare gör medvetna val utifrån ett större kunskapsunderlag. Att tydligt kunna kommunicera och svara på varför man gör saker på ett visst sätt blir viktigt.

Nämndens utmaningar framåt blir att arbeta för en ännu större transparens och delaktighet hos invånarna i verksamhetsprocesserna, och ge ännu bättre möjlighet att påverka vilka tjänster och vilken service som ska erbjudas när och på vilket sätt.

I syfte att effektivisera och att skapa en kontaktväg in till Eskilstuna kommun öppnar Eskilstuna direkt under våren 2016. Eskilstuna direkts uppdrag är att ge information och vägledning till invånare, kunder och brukare, och ska även kunna handlägga enklare, regelstyrda ärenden (nivå 1-4 enligt ROSA-metoden). Syftet med kontaktcentret är även att höja tillgängligheten och förbättra bemötandet. Under 2015 pågår ett stort arbete med att kartlägga och utvärdera vilka delar och arbetsuppgifter som ska flyttas över från förvaltningen till det kommungemensamma kontakt-/servicecentret. När en arbetsuppgift flyttas från förvaltningen ska även ekonomiska resurser för att utföra arbetet följa med, i praktiken kan det innebära att till exempel 10 procent av en tjänst och 60 procent av en annan tjänst flyttas från förvaltningen till Eskilstuna direkt.

Tillgodose behovet av utbildning

Demografiska förändringar innebär ett ökat elevantal i grundskolan och en marginell fortsatt ökning av antalet barn i förskoleålder. En del av ökningen av barn och elever i Eskilstuna kan hänföras till en ökad invandring, och andelen nyanlända barn som tas emot i Torshällas förskolor och skolor förväntas fortsätta öka. En ökad invandring i kombination med det fria skolvalet innebär en ökad risk för segregation i vissa områden i kommunen, och aktiva åtgärder för att minimera risken behöver vidtas. 1 januari 2016 träder förändringar i skollagen i kraft som innebär ett ökat krav på kommunerna och skolorna att utveckla mottagandet och undervisningen för nyanlända elever.

Då Torshälla växer och bostadsbyggandet har tagit fart, i kombination med större barnkullar som går över från förskolan till grundskolan, innebär det även att antalet elever i grundskolan kommer att öka. Under 2016 behöver förskolan lämna tillbaka lokaler till grundskolan och nämnden behöver lägga upp en plan för detta.

Läroplanen för grundskolans revideras under hösten 2015 och förskoleklassens och fritidshemmets syfte och innehåll ska bli tydligare. Dessutom ska det bli tydligare hur övergången mellan förskola, förskoleklass och fritidshem ska gå till. Skolverket ska lämna det slutliga förslaget till regeringen den 30 november 2015, vilken planeras träda i kraft 2016.

Redan i nuläget finns det svårigheter att rekrytera förskollärare och lärare inom vissa områden. På sikt kommer lärarbristen i Sverige att bli bekymmersam på ett bredare plan. Det är även svårt att idag rekrytera förskolechefer.

Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

Situationen på flera ställen i världen har bland annat lett till att många barn har behövt fly till Sverige. Under perioden januari- 9 september 2015 har 10 338 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige, vilket är en ökning med över 97 procent i förhållande till samma period 2013 och även en stor ökning från 2014. Av dessa var 1 253 flickor vilket motsvarar cirka tolv procent. Av Migrationsverkets prognos från juli framgår att uppskattningsvis 12 000 ensamkommande barn kommer att söka asyl under 2015 och cirka 11 000 under 2016. Eskilstuna kommun måste möta behovet av platser och omsorg genom att fortsätta arbetet med att rekrytera fler familjehem och erbjuda boenden.

Arbetslöshetsnivån i Eskilstuna kommun ligger på en betydligt högre nivå än riksgenomsnittet. I arbetslöshetens spår följer risk för utanförskap och sämre hälsa, samt risk att flickor och pojkar växer upp i ekonomiskt utsatta familjer. Barn i ekonomiskt utsatta familjer löper risk att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa, en hämmad inlärningsförmåga, försämrade skolprestationer, mobbning och/eller minskad tillit till sig själv. En följd av detta är högre risk för ekonomisk utsatthet även i framtiden. Risken att tidigt hamna i ett missbruk ökar också, och i Eskilstuna kommun

har det uppmärksamats att allt fler ungdomar behöver hjälp med någon form av missbruksproblematik.

Under år 2014 ökade antalet invånare i Eskilstuna kommun med 1 194 personer. Under det första halvåret 2015 visar preliminära uppgifter att antalet invånare ökat med 842 personer, där invandringsöverskottet svarade för 59 procent (499 personer).

Sammanställningen av den inflyttade gruppen innebär sannolikt att fler har behov av stöd och hjälp från nämndens individ- och familjeomsorg än vad nämnden har i sina verksamheter idag.

Sedan mitten av 2000-talet har också antalet barn och unga 0-19 år ökat, med undantag för gruppen 15-19 år, som minskar. Den minskningen förväntas enligt prognosen att fortsätta fram till 2015, varefter alla åldersgrupper förväntas öka. I hela Sverige visar befolkningsprognosen på en ökning av barn och unga från 2,2 miljoner 2013 till 2,5 miljoner 2025. En motsvarande ökning kan även förväntas i Eskilstuna kommun. För Torshällas del har befolkningsökningen varit 133 personer/snitt under perioden 2008-2014. 30 procent av ökningen står gruppen 20-29-åringar för. Detta är den ålder då många börjar sin familjebildning med att få barn. Detta påverkar behovet av såväl barnomsorg som behov av stöd från socialtjänst, vilket troligen kan komma att öka framöver.

Nämnden står inför stora utmaningar för att kunna möta flickors och pojkars, kvinnors och mäns, behov av stöd och hjälp på ett kostnadseffektivt sätt. Nämnden arbetar med snabbare hemtagning från institution till hemmaplansvård, men det kräver att antalet familjehem är tillräckligt många för att både tillgodose behovet av familjehem för ensamkommande barn och till hemtagning av barn och ungdomar som är placerade på institution. Ett stort antal aktiviteter pågår eller planeras starta för att tillgodose behoven på ett effektivt sätt. Aktiviteterna spänner över hela verksamhetsområdet och omfattar exempelvis att säkra en rättsäker myndighetsutövning, och att ha fortsatt tät uppföljning av barn och unga som är placerade på institution, i externa konsulentstödda familjehem och externt köpt boendestöd.

Andra aktiviteter riktade mot hemmaplansvården innebär att få till fler konsulentstödda familjehem i egen regi och fler familjehem, utveckla boendestödet, samt utreda möjligheten för HVB/stödboende för ungdomar på hemmaplan.

En statlig utredning gällande kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård har genomförts, och en lagändring föreslås. Målgruppen för den föreslagna lagen är patienter som efter utskrivning från den slutna vården behöver insatser från den kommunalt finansierade socialtjänsten eller hälso- och sjukvården, och som också kan ha behov av insatser från den landstingsfinansierade öppna vården, inklusive primärvården. Utredningen föreslår att nuvarande betalningsansvarslag upphävs och ersätts av en ny lag 1 januari 2016 - *lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård*. Lagändringen kräver en utveckling av samverkan med landstingets/primärvårdens hälso- och sjukvård med gemensamt fastställda riktlinjer.

En statlig utredning har föreslagit ett införande av obligatoriskt valfrihetssystem i hemtjänsten juli 2016. Kommunerna ska enligt förslaget själva kunna bestämma omfattningen av tjänster inom hemtjänsten som ska omfattas av valfriheten samt om valfriheten ska erbjudas enligt LOU, lagen om offentlig upphandling eller LOV, lagen om valfrihetssystem.

Andelen äldre ökar i Eskilstuna på samma sätt som i övriga Sverige. Under perioden fram till 2020 ökar framförallt åldersgruppen 65-80 år. Åren 2020-2030 sker en stark ökning av andelen personer över 80 år. Andelen äldre är högre i Torshälla (25 procent) än i Eskilstuna (19 procent).

Bostadsbristen i kommunen ger begränsade möjligheter för äldre att flytta till lämpliga bostäder, med följd att man bor kvar i befintligt boende och behöver ökad omfattning av hemtjänstinsatser, hemsjukvård och stöd med bostadsanpassning. Även möjligheter till hemtagning från sjukhus när personen är färdigbehandlad påverkas av en begränsad tillgång till korttidsboenden.

Välfärdsteknologin utvecklas snabbt och erbjuder möjligheter till högre självständighet för äldre och personer med funktionsnedsättning. En annan sida är teknik som stödjer mobilitet och därmed effektiviseringar i verksamheterna, som till exempel dokumentation.

Svårigheter med kompetens- och personalförsörjning befaras öka under de närmaste åren inom såväl vård och omsorg som socialtjänsten. Redan nu finns bristsituation för flera yrkesgrupper såsom enhetschefer, biståndshandläggare, socialsekreterare, sjuksköterskor och undersköterskor.

Att tillgodose behovet av miljö- och samhällsbyggnadsarbete

Stadsbyggandet i Eskilstuna står inför en i många avseenden ny situation. En följd av en flerårig befolkningstillväxt i kombination med nya krav på att Eskilstuna kommun ska vara attraktiv i en hårdnande konkurrens mellan Mälardalens städer/kommuner, gör att arbetet inom processens olika delområden måste synkroniseras mot ett gemensamt mål som involverar alla berörda nämnder/förvaltningar. Kommunfullmäktiges antagande av en utbyggnadsstrategi i juni 2014 visar på många sätt huvudinriktningen. Den svarar också delvis på frågan om hur stadsbyggandet kan bidra till en mer sammanhållen stad där miljöriktiga transportsystem samverkar med en bebyggelsestruktur som hänger ihop. Nämnden har under 2015 beställt en utvecklingsplan för Torshälla som ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med ortsutveckling enligt ”framtidens Torshälla”.

Eskilstuna kommuns befolkning fortsätter att öka vilket även innebär ett fortsatt ökat behov av bland annat förskola, skola och äldreomsorg. Detta behöver beaktas och få en aktiv roll i stadsplaneringen. Bostadsbyggandet har redan tagit fart i Torshälla. Bostadsbyggandet bedöms fortsätta påverka Torshällas demografiska utveckling positivt. Behovet av en översikts-/utvecklingsplan för Torshälla har blivit allt viktigare. Planen ska vara ett stöd för att planera var byggnationer ska ske, hur flödena ska se ut och hur staden kan utvecklas. Bostadsbyggandet och den arkitektur som skapas ger upplevelse och bildar en känsla för platsen, vilket har en stor påverkan på platsvarumärket.

Tillväxt i form av nya verksamheter, bostäder och en prioritering inom transportsystemet för de trafikslag som har minimal miljöpåverkan bygger också på att inte ytterligare belasta en redan hårt prövad underhålls- och driftbudget. Utmaningen består av att kommunen måste växa inom befintliga ramar i allt högre grad. En lösning kan vara att locka andra aktörer att etablera sig på orten.

Tillgodose behov av kultur och berikande fritid

De senaste åren har samarbetet mellan näringslivet och kultursektorn i Sverige förstärkts. Utgångspunkten för samarbetet är att kulturen spelar en avgörande roll för den innovativa utvecklingen, attraktionskraften i en region och att detta långsiktigt leder till tillväxt, investeringar, ökad handel och ökad konkurrenskraft. De kreativa och kulturella näringarna klassificeras numera som en av Sveriges framtida exportnäringar.

Kulturen blir således relevant på flera nivåer, från den enskilda individens utövande på fritiden, till att skapa en attraktiv ort för boende och besökare och i utvecklandet av framtidsnäringar. Kulturen har historiskt sett spelat en betydande roll för Torshälla och är också en av hörnstenarna i stadens identitet.

De svenska och utländska städer som lyckats öka inflyttning och antalet turister har ofta använt kulturen som språngbräda. Bland annat har barn och unga i socialt utsatta områden fått möjlighet att uttrycka sig genom teater, skrivande, måleri och andra fritidsaktiviteter. Städerna har skapat mötesplatser för barn, unga, äldre, föreningar och profession. Större städer som Umeå har aktivt arbeta för att synliggöra och tillgängliggöra kulturen på platser där människor redan finns och genom det länka samman flera platser i staden och samtidigt skapa möten mellan människor. Detta påvisar att kultur idag handlar om en aktiv upplevelse, snarare än ett passivt betraktande.

Kulturen kan också, genom det konstnärliga och kreativa uttrycket, vara ett sätt att möjliggöra för barn, unga och äldre att bearbeta stora frågor som integration, globalisering, jämställdhet. Ett kulturellt utövande gynnar också det övriga lärandet i skolan och kan långsiktigt uppmuntra till entreprenörskap.

Torshällas demografiska struktur med bland annat en hög andel äldre, ställer krav på ett ökat kulturutbud som tillgängliggörs även för den äldre målgruppen. En viktig utmaning för Torshälla stads nämnds enheter blir också att finna de många ungdomar som idag inte utövar någon form av fritidsaktivitet. En särskilt viktig grupp är de unga pojkar och män som klarar sig allt sämre i skolan, vilket ökar risken för att hamna i ett utanförskap. Fritiden fyller således en relevant funktion, särskilt i Torshälla, där 60 procent av fritidsgårdens besökare är unga killar.

Främja näringsliv och arbete

Enligt arbetsförmedlingen ökade antalet arbetslösa från augusti 2014 till augusti 2015 med 137 personer i Eskilstuna kommun. Andelen arbetslösa (öppet + program) av befolkningen (16 - 64 år) är därmed 13,8 procent, vilket kan jämföras med motsvarande uppgift för riket som är 8 procent. Särskilt hög är arbetslösheten bland ungdomar (18 - 24 år) och utrikes födda. En eventuell vändning uppåt i sysselsättningen kommer dock sannolikt inte nämnvärt påverka behovet av ekonomiskt bistånd, då det finns en fördröjning i effekt på försörjningsstödet vid en konjunkturuppgång. Nämndens samarbete med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden måste därför fortsätta för att säkerställa tillgång till adekvata arbetsmarknadsåtgärder.

Den höga arbetslösheten, tillsammans med en generellt sett låg utbildningsnivå, är faktorer som delvis förklarar Eskilstuna kommuns höga kostnader för försörjningsstöd. Nettokostnaden för försörjningsstöd var 120,1 miljoner kronor under perioden januari-augusti 2015, vilket är en minskning med 9,9 miljoner kronor jämfört med periodens utfall 2014. Antalet hushåll har minskat, från 3 892 för perioden 2014 till 3 858 för perioden 2015. Under hela 2015 beräknas kostnaderna uppgå till 177 miljoner kronor och antalet hushåll till 4 500.

I Eskilstuna uppbär knappt 11 procent av befolkningen ekonomiskt bistånd. Under perioden januari-juli 2015 flyttade 3 957 personer till Eskilstuna. En undersökning gjord 2014 visade att drygt 20 procent av de som flyttar in till Eskilstuna har mottagit ekonomiskt bistånd någon gång under samma period. Enligt Statistiska centralbyråns prognos kommer knappt 4 500 personer att flytta till Eskilstuna under 2015. Den demografiska förändringen kommer därför sannolikt att ha betydelse för ekonomiskt bistånd såväl som för vuxenutbildningen.

Kommunernas formella ansvar för arbetsmarknadspolitiken är begränsat, men i verkligheten tar de ett mycket stort ansvar för politikområdets utformning och insatser på lokal nivå (kommunernas arbetsmarknadsinsatser, enkätstudie 2012, SKL). För att inte kostnaderna för försörjningsstöd ska stiga ytterligare i Eskilstuna under 2016, bör aktiva insatser göras för att kvinnor och män ska nå egen försörjning. Eskilstuna

kommuns insatser i form av yrkesutbildningar och arbetsmarknadsåtgärder har visat sig ha effekt, och traineeprojektet Fler jobb är den stora anledningen till att en större andel har arbete sex månader efter avslutad arbetsmarknadsåtgärd. Elever och deltagare i yrkesutbildningar och arbetsmarknadsåtgärder är också mycket nöjda med kurser och insatser.

Det finns en god kunskap om flera pågående och planerade förändringar framåt, men hur påverkan kommer att se ut är mer osäkert; nya verksamheter etablerar sig i Torshälla, eventuell försäljning av kommunal verksamhet (camping), besöksnäringen växer i Sverige, varumärkesarbetet för Eskilstuna och Torshälla, firandet av Torshälla 700 år samt ännu mer byggande av bostäder och äldreboende.

Att bedriva samhällsskydd och säkerhet

Eskilstunas befolkning ökar snabbt och fler är äldre. Fler bor kvar hemma längre vilket innebär utmaningar ur såväl ett omvårdnadsperspektiv som ett säkerhetsperspektiv, vilket påverkar hur samhällsskydd ska utformas och bedrivas.

I takt med växande befolkning och svag bostadstillväxt ökar risken för att allt fler blir trångbodda. Trångboddhet innebär ökade risker ur bland annat brandsäkerhetssynpunkt.

EU:s informationsförordning innebär ytterligare krav på märkning av livsmedel vilket medför att livsmedelskontrollen måste fokusera mer på detta.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling visar utåtriktat vad kommunkoncernen ska åstadkomma för invånare, brukare och kunder.

Att värna demokrati

Nämndens åtagande

Utifrån den internationella utvecklingen ska kommunkoncernen, utifrån sina respektive uppdrag, identifiera hur man kan förebygga och stödja inom integrationsområdet. (KS, alla nämnder och bolag)

Syftet är att nyanlända ska få en snabbare integration och möjlighet att kunna skapa sig en livsplattform. Alla i kommunkoncernen behöver bidra med allt från boende, bra skolstart, möten med flyktingguider/språkvänner, kunskap i det svenska språket, validering av utbildning och stimulanser till att delta i förenings- och organisationsliv, till arbete och egen försörjning.

Skapa möjligheter till insyn, dialog och inflytande

Nämndens verksamheter arbetar på många olika sätt med att skapa insyn, inflytande och dialog. Bland annat utvecklas synpunktshanteringen ständigt, nämndens diarium är tillgängligt via eskilstuna.se och medborgardialoger genomförs kontinuerligt på olika platser i Torshälla och via chatt på Facebook.

Inom ortsutvecklingsarbetet Framtidens Torshälla är medskapande och delaktighet en förutsättning för att skapa utveckling.

Processmål

Invånarna är nöjda med möjligheten till inflytande.

Visar hur väl demokratin fungerar.

Nivån för målet ska öka till 45 procent för både kvinnor och män till år 2019, att jämföras med 37 procent 2015.

Medborgarnas syn på sin möjlighet till inflytande följs upp i den årliga medborgarundersökningen som genomförs varje höst. Vartannat år genomförs undersökningen med ett utökat urval på personer i Torshälla för att få ett resultat för Torshälla. Åren däremellan finns endast svar för hela Eskilstuna.

2016: 39

2017: 41

2018: 43

2019: 45

Utgångsvärde 2014:

Torshälla 38

Eskilstuna 37

2019 ska medborgarindex vara 75 på hur kommunen möjliggör för invånarna att delta i kommunens utveckling.

Detta visar en samlad bild av kommunens satsningar på att skapa olika former av kommunikation och dialog med medborgarna.

2016: 60

2017: 65

2018: 70

2019: 75

Utgångsvärde 2015: 63

Nämndens åtagande

Alla invånares upplevelse av insyn, dialog och inflytande ska förbättras och fördjupas. Målet är uppnått när nöjd-inflytande-index från SCB:s medborgarundersökning uppgår till minst index 45 (2016). Arbetssätt för att bättre involvera barn och ungdomars synpunkter i den kommunala organisationen ska fortsätta att utvecklas. (KS samtliga bolag, nämnder)

Syftet är att skapa förutsättningar för invånare i Eskilstuna kommun att kunna vara delaktiga och uppleva förtroende för den kommunala servicen. Kommunen kan skapa förutsättningar för invånarna att vara delaktiga och påverka i den kommunala politiska processen och i kommunala verksamheter, och därmed bidra till ökad nöjdhet. Det är viktigt att påpeka att det finns andra faktorer som påverkar känslan av delaktighet och inflytande samt att det varierar mycket i olika grupper i samhället (utifrån till exempel kön, ålder, utbildning och socioekonomiska faktorer). En utgångspunkt är att det behövs ett stabilt utvecklingsarbete över tid, där såväl de politiska organen som verksamheterna är berörda och arbetar med frågan. Det finns många olika metoder när det gäller att skapa inflytande och delaktighet och det bör anpassas utifrån ansvarsområde och situation vilken metod som bör användas. Utifrån åtagandet kommer en strategi arbetas fram i processteamet för insyn, dialog och inflytande.

Informera om nämndens samtliga anläggningsinvesteringar på eskilstuna.se. (SBN, KFN, VON, BUN, TSN) Attraktiv stad och landsbygd

Införa Eskilstuna direkt och stärka e-tjänster och eskilstuna.se för att förbättra tillgängligheten för invånare, brukare och kunder. (KS, alla nämnder)

Syftet är att öka tillgängligheten och servicen, förbättra vårt bemötande samt effektivisera organisationen. Invånare, kunder och brukare ska kunna få svar på frågor och uträkna enklare ärenden hos kommunen i ett samlat kontaktcenter, Eskilstuna direkt. Förutom att arbetet samordnas genom Eskilstuna direkt krävs utvecklingen av en mer tjänstebaserad webbplats och e-tjänster dygnet runt.

Tillhandahålla stöd till förtroendevalda

För att förtroendevalda ska kunna genomföra sitt uppdrag är det viktigt att förvaltningen ger adekvat stöd. Undersökningar behövs för att mäta nöjd politikerindex där vi kan identifiera vilka insatser som behövs för förbättrade förutsättningar för nämndens förtroendevalda.

Processmål

2019 ska nöjd politikerindex förbättras till 72.

Nöjd politikerindex avser mäta hur nöjda förtroendevalda är med det stöd som tillhandahålls av tjänstemännen. Enkätens frågor rör bland annat nämndens handlingar, tjänstemännens tillgänglighet, om man har tillräcklig kunskap för att kunna fatta beslut, om återkoppling av fattade beslut och förtroende för förvaltningens arbete. NPI-frågorna som ställs och som sammanställs till ett index är följande:

1. Om du tänker på Torshälla stads nämnd i sin helhet, hur nöjd är du med nämndens möjlighet att styra verksamheten?
2. Hur väl uppfyller Torshälla stads nämnds arbete de förväntningar du haft?
3. Tänk dig en perfekt nämnd. Hur nära ett sådant ideal tycker du att Torshälla stads nämnd kommer?

2016: 69

2017: 70

2018: 71

2019: 72

Utgångsvärde 2013

Torshälla 69,25

Eskilstuna 68,07

Genomföra granskning och tillsyn av verksamhet

Att genomföra granskning och tillsyn av verksamhet är en ytterst viktig aktivitet för hög kvalitet i samhällsstyrningen. Pålitliga, opartiska, icke-korrupta, icke-diskriminerande och kompetenta offentliga förvaltningsinstitutioner är enligt forskningen avgörande för en kvalitativ offentlig förvaltning. God kvalitet i samhällsstyrningen har starka korrelationer med flera faktorer som till exempel ekonomiskt välstånd, tillfredsställelse med livet (lycka), befolkningshälsa, jämställdhet och social tillit. Revision och andra typer av granskningar är ett av många sätt att öka

kvaliteten i samhällsstyrningen.

Processmål
<p>Flera av invånarna ska vara nöjda med hur kommunkoncernen sköter sina verksamheter.</p> <p><i>Medborgarnas syn på de kommunala verksamheterna följs upp i den årliga medborgarundersökningen som genomförs varje höst. Vartannat år genomförs undersökningen med ett utökat urval på personer i Torshälla för att få ett resultat för Torshälla. Åren däremellan finns endast svar för hela Eskilstuna.</i></p> <p>2016: 53 2017: 55 2018: 57 2019: 58</p> <p><i>Utgångsvärde 2014 Torshälla 52 Eskilstuna 52</i></p>

Skapa förutsättningar för att invånarna ska uppleva ökad trygghet

Upplevd trygghet är en viktig faktor för en stads attraktivitet. Arbetet med trygghetsfrågor i Torshälla sker genom det lokala trygghetsrådet Trygga Torshälla. Ett lokalt trygghetsråd syftar till att skapa ökad delaktighet och dialog med boende och övriga aktörer i Torshälla kring trygghetsfrågor. Varje år arbetas en verksamhetsplan fram när både mål på lång och kort sikt tas fram för att få en ökad upplevd trygghet.

Processmål
<p>2019 ska index för trygghet vara 45 för att invånarna känner att kommunen är en trygg och säker plats att leva i.</p> <p><i>Medborgarnas syn på trygghet följs upp i den årliga medborgarundersökningen som genomförs varje höst. Vartannat år genomförs undersökningen med ett utökat urval på personer i Torshälla för att få ett resultat för Torshälla. Åren däremellan finns endast svar för hela Eskilstuna.</i></p> <p>2016: 40 2017: 42 2018: 43 2019: 45</p> <p><i>Utgångsvärde 2014 Torshälla 39 Eskilstuna 41</i></p>

Att tillgodose behovet av utbildning

Utveckla lärande, omsorg, normer och värden i förskola

Att tillgodose behovet av utbildning är en av nämndens kärnverksamheter. Inom förskola, skola och fritidshem pågår verksamhet som syftar till ökad måluppfyllelse för våra elever som lämnar årskurs 9.

Förskolan är den första skolformen som barnen möter, och där läggs grunden för barnens fortsatta livslånga lärande. Förskolan har god måluppfyllelse och arbetar dagligen med att varje barn ska synas, bli sett och bekräftat. Pedagogerna använder mötet med varje barn till att lyssna in barnens funderingar och till att ge varje enskilt barn det stöd det behöver för sin fortsatta utveckling.

Barnens lärprocesser synliggörs i pedagogisk dokumentation. Varierade arbetsätt och lärmiljöer skapar möjligheter för varje barns lustfyllda lärande. Under 2016 kommer fokus att vara att ännu mer stimulera och utmana barnens lärprocesser så att varje barn ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Arbetet med pedagogisk dokumentation kommer under 2016 att fokusera på att inom ramen för enheternas systematiska kvalitetsarbete synliggöra och dokumentera barnens förändrade kunnande. Även utveckling av barnens språkliga och kommunikativa förmågor kommer att vara i fokus.

Utveckling av det främjande och förebyggande barn- och ungdomsarbetet i Torshälla är i fortsatt fokus under 2016. Arbetet ska ta höjd för barnets/ den unges hela livssituation, och bygga på samverkan mellan primärt förskola, skola, socialtjänst, ung fritid och kulturverksamheterna. Även samverkan med externa aktörer ska etableras. Barnet/den unge ska säkras delaktighet och inflytande i det som rör dem. Alla barn och unga i Torshälla ska uppleva att de har möjligheterna att själva kunna ha makten i sina egna liv och forma sin framtid.

Processmål
<p>Barnen ska uppleva lustfyllt lärande i förskolan. <i>Barnens upplevelse av lustfyllt lärande i förskolan följs upp i årliga enkäter. Värdet anges på en tregradig skala där tre är bäst och ett är sämst.</i></p> <p>2016: 2,73   2017: 2,75   2018: 2,77   2019: 2,8</p> <p><i>Utgångsvärde: 2,72</i></p>
<p>Föräldrarna ska uppleva att barnet är tryggt i förskolan. (BUN) <i>Föräldrarnas upplevelse av att barnet är tryggt i förskolan mäts i årligen återkommande enkäter. Svaren sker på en fyrgradig skala där fyra är bäst och ett är sämst.</i></p> <p>2016: 3,73   2017: 3,75   2018: 3,77   2019: 3,8</p> <p><i>Utgångsvärde: 3,73</i></p>
<p>Plats ska erbjudas till förskolan inom fyra månader.</p> <p>2016: 100 procent   2017: 100 procent   2018: 100 procent   2019: 100 procent</p> <p><i>Utgångsvärde: 100 procent</i></p>

Processmål
<p>Antal barn per personal i förskolan ska vara färre än i jämförbara kommuner.</p> <p>2016: 5,44 2017: 5,44 2018: 5,44 2019: 5,44</p> <p>Utgångsvärde: 5,44</p>
<p>Alla barn ska uppleva att de har inflytande i verksamheterna.</p> <p>Barnens upplevelse av inflytande i verksamheten mäts i en årligen återkommande enkät på en tregradig skala där tre är bäst och ett är sämst.</p> <p>2016: 2,53 2017: 2,65 2018: 2,77 2019: 2,8</p> <p>Utgångsvärde: 2,43</p>
<p>Alla barn ska uppleva att de blir bemötta med respekt och lyssnande på.</p> <p>Barnens upplevelse av att de blir bemötta med respekt och lyssnade på mäts årligen i en enkät på en tregradig skala där tre är bäst och ett är sämst.</p> <p>2016: 2,73 2017: 2,75 2018: 2,77 2019: 2,8</p> <p>Utgångsvärde: 2,72</p>

Nämndens åtagande
<p>Arbetet med lässatsningen fortsätter. Kommunens lässatsning används för att stimulera elevers läslust, utveckla elevers läsförståelse samt arbeta för att ge flickor och pojkar goda läsvanor. Målgruppen utökas med flickor och pojkar inom förskolan. (KFN, BUN, TSN, KS)</p> <p>Satsningen på läsfrämjande åtgärder för att stimulera flickor och pojkar från förskolan till årskurs tre till läsning, startar höstterminen 2014. Ett stort utvecklingsarbete sker i samverkan mellan barn- och utbildningsnämnden, Torshälla stads nämnd och kultur- och fritidsnämnden för att genomföra arbetet med att öka läslusten för alla flickor och pojkar i Eskilstuna.</p> <p>Lässatsningens effekter på antalet elever som når kunskapsmålen i grundskolan kommer inte kunna utläsas under de första åren, utan först när de första eleverna som ingått i satsningen får omdömen och betyg.</p> <p>Genom lässatsningen skapar lärare och annan pedagogisk personal, bibliotekarier samt lästeam inom BoU och KoF möjligheter för alla flickor och pojkar/elever att</p> <ul style="list-style-type: none"> - gå in och på olika sätt röra sig i textvärldar där den skrivna texten inte dominerar, - gå in i och på olika sätt röra sig i textvärldar där den skriva texten dominerar, - delta inom ramen för olika medier, - hantera och använda sig av visuella symboler, - kunna tala om sin egen utveckling.
<p>Genomföra översyn och långsiktig planering för utveckling av de pedagogiska utomhusmiljöerna.</p> <p>Omsorg, lek och lärande ska bilda en helhet för det lilla barnet, och verksamheten och barnens förutsättningar för lärande ska ständigt vara i fokus. Läroplanen beskriver barnens rätt till gemenskap och lärande med andra barn i grupp. Läroplanen beskriver att alla barn även har rätt till meningsfulla aktiviteter, utveckling och lärande. Förskolan som komplement och inte bara kompensation förtydligades i och med reviderade läroplanen. En konsekvens av detta är att det krävs en ökad medvetenhet om hur de fysiska miljöerna i förskolan ska organiseras och utformas för att förskolan ska kunna bli ett komplement till hemmet.</p> <p>Torshälla förskolor har växt fram och utökats successivt genom åren. Olika behov och förutsättningar vid etableringen har gett förskolorna varierande utformning på de fysiska utomhusmiljöerna. En gemensam kartläggning behöver göras med utgångspunkt från läroplanen för att ge svar på vilka behov hos barnen som den fysiska utomhusmiljön ska kunna tillgodose, hur utomhusmiljöerna ska användas för att barnen ska ges förutsättningar att utvecklas maximalt och vilka fysiska utomhusmiljöer som barnen då behöver få tillgång till. Kartläggningen bör även omfatta en nulägesbeskrivning som omfattar</p>

Nämndens åtagande

såväl förskolegårdarna som de kringliggande närmiljöerna.

Målet är nått när det finns ett pedagogiskt program som beskriver de pedagogiska utomhusmiljöer som barn i förskolan har tillgång till idag, vilka utomhusmiljöer som barnen bör få tillgång till, hur dessa miljöer ska användas samt en planering av vad som krävs för att alla barn ska få tillgång till likvärdiga pedagogiska utomhusmiljöer.

Kartläggning och planering ska vara klar under 2016 och ligga till grund för behov och prioriteringar 2018.

Samtliga barn i förskolan och skolan ska stimuleras och utmanas i sin språk- och kommunikationsutveckling.

Syftet med åtagandet är att skapa en språk- och kunskapsutvecklande undervisning med högre målpuppfyllelse och skolframgång för alla barn/elever oavsett bakgrund.

En likvärdig språkutveckling kräver en gemensam policy där hela förskolan och skolan arbetar för förbättrande förutsättningar. Det innebär att alla förskollärare och lärare måste skapa strategier för att underlätta/möjliggöra för barnen/ eleverna att utveckla språket maximalt. I läroplaner för förskola och grundskola poängteras språkets betydelse. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker.

Nuläge:

Flera förskolor observerar systematiskt barnens kommunikation vid samlingar och måltider för att kunna fånga och stötta barnens språkutveckling. Pedagogerna tar tillvara på alla naturliga tillfällen till samtal och fyller vardagen med lustfyllda språklekar genom sång, ramsor, sagor och ordlek. Genom temaarbeten upprepas begrepp inom alla olika områden över tid vilket ger barnen möjlighet att förstå begreppen och även utveckla en fördjupad förståelse av innebörden.

I takt med att antalet nyanlända barn ökar har det blivit allt mer synligt att behovet av att utveckla modersmålsstödet i förskolan har ökat.

I enheternas lokala åtagande ska ett nuläge beskrivas utifrån enheternas systematiska kvalitetsarbete, och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet för att möta kriterierna nedan.

Målet är nått när alla förskollärare och övrig personal har ett språkutvecklande arbetssätt.

Målpuppfyllelsen bedöms utifrån följande faktorer och en gemensam bedömningsmatris behöver tas fram för att synliggöra:

- All personal bekräftar och förstärker barnens (flerspråkiga) identitet.
- All personal tillvaratar och aktiverar barnens förförståelse, med det språkliga innehållet i fokus.
- All personal vet hur man bygger upp inläringen steg för steg; de bistår barnen samt låter dem hjälpa varandra genom att först tillsammans göra det som de sedan måste kunna själva.
- All personal interagerar mycket med barnen för att kunna utmana dem och undervisa dem på högsta möjliga nivå.

Åtagande följs upp i samband med delårsrapporter och verksamhetsberättelse 2016.

Samtliga flickors och pojkars läroprocesser stimuleras och utmanas och är synliggjorda och kommunicerade med barn och vårdnadshavare.

Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och vårdnadshavarnas möjligheter till inflytande, och även en framgångsfaktor för barnets fortsatta utveckling och lärande.

Nuläge: Nämndens uppföljning i delår 2 2015 visar på följande nuläge: Enheternas systematiska kvalitetsarbete synliggör olika områden med behov av utveckling. Utvecklingsbehov inom områden som språk, matematik, teknik, värdegrund, miljö och vårdnadshavares delaktighet beskrivs. De flesta förskoleenheter dokumenterar, inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete, resultat, analys och slutsatser som visar på ett förändrat kunnande hos barnen. Flera förskolor har systematiskt observerat barnens kommunikation vid samlingar och måltider. Någon förskola använder lärplatta som dokumentationsverktyg, och dokumentationen används vid utvecklingssamtalen. Pedagogisk dokumentation av verksamheten görs även tillgänglig på white boards och digitala fotoramar etc.

På enhetsnivå ska nuläget inför 2016 beskrivas utifrån enhetens systematiska kvalitetsarbete 2014 och 2015. I beskrivningarna ska det tydligt framgå vad åtagandena/målen som prioriteras innebär i planeringen av aktiviteter, lärmiljöerna och förhållningssätt. Detta för att utveckla och utmana lärandet

Nämndens åtagande

för de olika åldrarna på förskolan. Följande faktorer bör bedömas och beskrivas i nulägesbeskrivningen och ligga till grund för enhetens prioriteringar och inriktning på arbete:

1. Hur läroprocesserna ska tydliggöras för vårdnadshavare.
2. Hur barnens delaktighet i den egna läroprocessen ska säkras och synliggöras.
3. Hur beskrivningarna av läroprocesserna ska vara ett tydligt underlag för pedagogernas egen planering.
4. Hur planeringen utgår från mål i Lpfö98/10.

Målet är uppnått när samtliga enheter inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete beskriver en progression utifrån de fyra faktorerna ovan.

Förskolor i Torshälla ska utveckla arbetet med studie- och yrkesvägledning. Minst en insats/åldersgrupp i förskolan och grundskolan ska genomföras. Arbetet ska ske utifrån genusperspektiv.

Vägledningen som sker vid övergångarna mellan utbildning och yrken, grundutbildning och högre utbildning samt mellan olika yrken, bedöms som viktig i dagens samhälle. Barn behöver tidigt få möjlighet att utveckla kunskaper och färdigheter för att hantera valsituationer. Det är därför viktigt att studie- och yrkesvägledningen påbörjas tidigt och sker kontinuerlig under hela utbildningstiden. Elevens studie- och yrkesval har stor betydelse för hur dennes framtid kommer att utvecklas. För att barn och elever ska kunna hantera valsituationer och göra väl underbyggda val har studie- och yrkesvägledningen en viktig roll.

Förskolans uppdrag är att skapa förutsättningar för individen att göra hållbara val. I förskolan kan det handla om att möta barnens tankar och funderingar om framtiden, väcka intresse för och ge barnen kunskap om vilka olika yrken som finns i närmiljön och vad de olika yrkeskategorierna arbetar med.

Nuläge: Under 2015 har samtliga förskolors systematiska kvalitetsarbete visat att de har kommit igång med att prata med barnen om olika yrken, och de flesta har även genomfört olika aktiviteter på förskolan och utanför runt om i samhället. Ofta är det föräldrars yrken och andra yrken i barnens närhet som varit utgångspunkten. Flera förskolor har börjat arbetet genom att kartlägga vad barnen redan vet om ett antal yrken, för att kunna planera hur de går vidare med ett mer fördjupat lärande. Någon förskola har även vävt in genuspedagogik och arbetar med att utmana de traditionella kvinnliga och manliga könsrollerna, för att medvetandegöra barnen om att de kan skapa sina egna drömmar och tankar om sitt framtida yrkesliv, oberoende av kön. Någon förskola tillhandahåller utklädningskläder som ger barnen möjlighet att gestalta och leva sig in i vissa yrken. Vid olika utflykter utanför förskolan stöttar pedagogerna barnen i att få syn på olika yrkeskategorier som de möter.

Flera förskolor har även haft besök av personer med olika yrken och barnen har fått intervjua olika yrkeskategorier.

Barnen möter yrken i många olika sammanhang. Möjlighet att få kunskap om dessa kan tas tillvara genom pedagogernas lyhördhet och förmåga att fånga upp tillfället när det dyker upp. Olika lärmiljöer erbjuder olika möjligheter till lärande. Det fortsatta arbetet bör ske såväl på förskolan som i det kringliggande samhället.

Nuläget/utgångsvärdet beskrivs utifrån enheternas systematiska kvalitetsarbete 2015.

Målet är uppnått när samtliga enheter i sitt systematiska kvalitetsarbete uppvisar insatser, resultat, analys och slutsatser för samtliga åldergrupper.

Goda förutsättningar för nyanlända barns lärande i linje med förändringar i skollagen ska skapas.

Den 1 januari 2016 kommer nya regler gällande nyanlända elevers skolgång att införas. Det nya regelverket kräver att en nyanländ elevs kunskaper bedöms. Bedömningen ska ingå i underlaget för beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt för planeringen av undervisningen.

Barn som anländer till Sverige i förskoleåldern har goda förutsättningar att lära sig svenska språket och nå målen i skolan framåt. För att skapa goda förutsättningar för deras språk- och kunskapsutveckling behöver barnen möta ett medvetet och systematiskt arbete kring deras språk- och kunskapsutveckling redan i förskolan.

Framgångsfaktorer enligt forskningen:

- ett tillåtande arbetsklimat,
- kollegialt lärande,
- formativ bedömning,
- pedagogiskt ledarskap,
- inkludering,
- specialistkompetens i hur andraspråksinläring går till,
- all personal har ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Nämndens åtagande

Nuläge: Antalet nyanlända barn har ökat det senaste året och är samtidigt en relativt ny företeelse i Torshällas förskolor. Flera förskolor observerar systematiskt barnens kommunikation vid samlingar och måltider, för att kunna fånga och stötta barnens språkutveckling. Pedagogerna tar tillvara på alla naturliga tillfällen till samtal och fyller vardagen med lustfyllda språklekar genom sång, ramsor, sagor och ordlek. Genom temaarbeten upprepas begrepp inom alla olika områden och över tid ges barnen möjlighet att förstå begreppen och även utveckla en fördjupad förståelse av innebörden.

Arbetet framåt behöver fokusera på att utveckla stödet för att barnen ska få en god andraspråksinläring. Insatserna ska ha ett främjande perspektiv och bygga på varje barns styrkor, förmågor och kunskaper. Modersmålet är en viktig utgångspunkt för barnens fortsatta lärande och utveckling.

Målet är nått när det i enheternas systematiska kvalitetsarbete beskrivs insatser, resultat, analys och slutsatser som leder till en progression i nyanlända barns språk- och kunskapsutveckling.

Antalet barn per personal i förskolan ska närma sig snittet för jämförbara kommuner och ha högst värdet 5,4 våren 2017. (BUN, TSN)

Utveckla lärande, omsorg, normer och värden i grundskola

Att tillgodose behovet av utbildning är en av nämndens kärnverksamheter. Inom förskola, skola och fritidshem pågår verksamhet som syftar till ökad måluppfyllelse för våra elever som lämnar årskurs 9.

Arbetet med ökad måluppfyllelse pågår inom nämndens verksamheter med fokus på kontinuerliga uppföljningar, tekniska hjälpmedel, individuellt stöd och tidiga insatser. Under 2016 kommer arbetet med mottagande och undervisning av nyanlända elever att utvecklas. Även utveckling av samtliga elevers språkliga och kommunikativa förmågor kommer att vara i fokus. Fritidshemmets och de öppna fritidsverksamheternas roll i elevernas kunskapsutveckling ska synliggöras och kvalitetssäkras.

Arbetet för ännu högre måluppfyllelse i alla ämnen i årskurs 9 har fortsatt högt fokus för att alla elever ska ges möjlighet att nå målen. Arbetet med ökad måluppfyllelse är viktigt ur såväl sociala aspekter som samhällsekonomiska aspekter. Forskning visar att bra skolresultat ger god framtida livskvalitet. Bra skolresultat är den starkaste skyddsfaktorn för barns långsiktiga utveckling. Valet inför gymnasieskolan får en allt viktigare strategisk roll för elevens framtida utveckling. Alla elever har rätt till en bra grundkompetens inför vidare studier eller arbete. En god utbildningsnivå är avgörande för elevernas framtida val i samhället och yrkeslivet.

Utveckling av det främjande och förebyggande barn- och ungdomsarbetet i Torshälla som geografiskt område är i fortsatt fokus under 2016. Arbetet ska ta höjd för barnets/den unges hela livssituation, och bygga på samverkan mellan primärt förskola, skola, socialtjänst, ung fritid och kulturverksamheterna. Även samverkan med externa aktörer ska etableras. Det gemensamma målet för alla aktörer är att skapa förutsättningar för barnen och eleverna att nå målen i skolan. Barnet/den unge ska säkras delaktighet och inflytande i det som rör dem. Alla barn och unga i Torshälla ska uppleva att de har möjligheterna att själva kunna ha makten i sina egna liv och forma sin framtid.

Processmål

2019 ska 81 procent av alla elever i årskurs 9 ha godkänt betyg i alla ämnen.

2016 når alla mål åk 6: 100 procent

2016 når alla mål åk 9: 100 procent

2017 når alla mål åk 6: 100 procent

2017 når alla mål åk 9: 100 procent

2018 når alla mål åk 6: 100 procent

2018 når alla mål åk 9: 100 procent

2019 når alla mål åk 6: 100 procent

2019 når alla mål åk 9: 100 procent

Processmål
<p><i>Utgångsvärde när alla mål åk 6: 86,9 procent</i> <i>Utgångsvärde när alla mål åk 9: 87 procent</i></p>
<p>Alla elever ska nå målen med skolans arbete och så många som möjligt ska nå de högre betygen (A och/eller B) i årskurs 6 och 9.</p> <p><i>2016 når A och/eller B åk 6: 72 procent</i> <i>2016 når A och/eller B åk 9: 75 procent</i> <i>2017 når A och/eller B åk 6: 76 procent</i> <i>2017 når A och/eller B åk 9: 77 procent</i> <i>2018 når A och/eller B åk 6: 78 procent</i> <i>2018 når A och/eller B åk 9: 78 procent</i> <i>2019 når A och/eller B åk 6: 80 procent</i> <i>2019 når A och/eller B åk 9: 80 procent</i></p> <p><i>Utgångsvärde när A och/eller B åk 6: 68,8 procent</i> <i>Utgångsvärde när A och/eller B åk 9: 69,8 procent</i></p>
<p>Alla elever ska uppleva att de har delaktighet och inflytande i verksamheterna.</p> <p><i>Elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande mäts i årligen återkommande enkäter på en fyrgradig skala där fyra är bäst och ett är sämst.</i></p> <p><i>2016: 3,0</i> <i>2017: 3,1</i> <i>2018: 3,2</i> <i>2019: 3,3</i></p> <p><i>Utgångsvärde: 2,9</i></p>
<p>Alla elever ska uppleva att skolan är en trygg plats.</p> <p><i>Elevernas upplevelse av trygghet mäts i årligen återkommande enkäter på en fyrgradig skala där fyra är bäst och ett är sämst.</i></p> <p><i>2016: 3,55</i> <i>2017: 3,6</i> <i>2018: 3,65</i> <i>2019: 3,7</i></p> <p><i>Utgångsvärde: 3,4</i></p>

Nämndens åtagande
<p>Andelen elever som når godkänt betyg i alla ämnen ska öka med tre procentenheter årligen fram till 2019. Värdet för våren 2017 ska vara minst 75 procent. (BUN, TSN)</p>
<p>Flickors och pojkars kunskapsresultat ska förbättras i alla grundskolans ämnen vårterminen 2017. (BUN, TSN)</p>
<p>Fritidshemmens/öppna fritidsverksamheterna uppdrag för att stödja elevernas lärande och utveckling ska synliggöras och förtydligas i enheternas lokala verksamhetsplaner.</p> <p><i>Fritidshemmen och de öppna fritidsverksamheterna ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Såväl fritidshemmen som de öppna fritidsverksamheterna ska genom utbildning/pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan. Det är fritidspedagogernas och övrig fritidshemspersonals ansvar att, med stöd av läroplanen och de allmänna råden, utforma en lämplig helhet för fritidshemmets uppdrag i samverkan med förskoleklass och skola. Verksamheterna ska synliggöras i de lokala verksamhetsplanerna och följas upp i den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen.</i></p> <p><i>Nuläge: Resultaten från elevenkäterna visar 3,4 på en fyrgradig skala på frågeområdet utveckling och lärande, vilket är i något sämre än 2014 (3,49). Resultatet för föräldraenkäten visar 3,2 på en fyrgradig skala vilket är något högre än 2014 (3,07).</i> <i>Motsvarande värde gällande området trygghet och trivsel på fritidshemmen är 3,62 på en fyrgradig skala, vilket är något bättre än 2014 (3,51). Resultatet för föräldraenkäten visar 3,59 på en fyrgradig skala vilket är något högre än 2014 (3,4).</i></p> <p><i>Samtidig personal på fritidshemmen och i förskoleklass i Torshällas skolor påbörjade hösten 2014 en utbildning kring fritidshemmets verksamheter och kvalitet. Utbildningen avslutades i maj, och en planerad fortsättning finns för 2016. Utbildningen har bland annat omfattat projektarbete för att utveckla</i></p>

Nämndens åtagande

verksamheten, med utgångspunkt från de nya allmänna råden.

Målet är nått när det inom ramen för enheternas systematiska kvalitetsarbete definieras och synliggörs hur fritidshemmets verksamhet har utformats för att komplettera utbildningen i förskoleklass och grundskolan, samt hur verksamheten har utformats för att stimulera elevernas utveckling och lärande och skapat förutsättningar för en berikande fritid, utifrån en helhetssyn på eleven.

Samtliga barn/elever i förskolan och skolan ska stimuleras och utmanas i sin språk- och kommunikationsutveckling.

Syftet med åtagandet är att skapa en språk- och kunskapsutvecklande undervisning med högre måluppfyllelse och skolframgång för alla barn/elever oavsett bakgrund.

En likvärdig språkutveckling kräver en gemensam policy där hela skolan arbetar för förbättrande förutsättningar. Det innebär att alla lärare och övrig personal måste skapa strategier för att underlätta/möjliggöra för eleverna att utveckla språket maximalt. I läroplanen för grundskola poängteras språkets betydelse. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker.

Nuläge:

I förskoleklass "screenas" alla elevers språkliga medvetenhet en gång på hösten och en gång på våren. Resultatet ligger till grund för det språkutvecklande arbetet i förskoleklass. Barnens språkutveckling går som en röd tråd genom grundskolans alla årskurser, och arbetssätten varierar.

I takt med att antalet nyanlända elever ökar har det blivit allt mer synligt att behovet av att utveckla modersmålsstödet i skolan har ökat. Även undervisningen i svenska A behöver utvecklas och kompetensen förstärkas.

I enheternas lokala åtagande ska ett nuläge beskrivas utifrån enheternas systematiska kvalitetsarbete, och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet för att möta kriterierna nedan.

Målet är nått när alla lärare har ett språkutvecklande arbetssätt i undervisningen.

Måluppfyllelsen bedöms utifrån följande faktorer i undervisningen, och en gemensam bedömningsmatris behöver tas fram för att synliggöra:

- Alla lärare bekräftar och förstärker elevens (flerspråkiga) identitet.
- Alla lärare tillvaratar och aktiverar elevernas förförståelse, med det språkliga innehållet i fokus.
- Alla lärare vet hur man bygger upp inläringen steg för steg; de bistår eleverna samt låter dem hjälpa varandra genom att först tillsammans göra det som de sedan måste kunna själva.
- Alla lärare interagerar mycket med sina elever för att kunna utmana dem och undervisa dem på högsta möjliga nivå.
- I grundskolan finns samarbete i lärarlaget där man målmedvetet arbetar med att bygga ut skolspråket. Detta syns i att språklärare och ämneslärare samarbetar för att ge eleverna riktad stöttning så de inte snubblar på det skolrelaterade språket utan istället får hjälp att klara både ämnet och dess specifika terminologi.

Goda förutsättningar för nyanlända elevers lärande i linje med förändringar i skollagen ska skapas.

Den 1 januari 2016 kommer nya regler gällande nyanlända elevers skolgång att införas. Det nya regelverket kräver att en nyanländ elevs kunskaper bedöms. Bedömningen ska ingå i underlaget för beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt för planeringen av undervisningen.

Det är skolans ansvar att kartlägga elevers förmågor och kunskaper i förhållande till de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolan ska kartlägga elevernas kunskaper i olika ämnen och följa upp kunskapsutvecklingen. Bestämmelserna om rätt till extra anpassningar och särskilt stöd gäller på samma sätt som för andra elever.

Framgångsfaktorer enligt forskningen:

- ett tillåtande arbetsklimat,
- kollegialt lärande,
- formativ bedömning,
- pedagogiskt ledarskap,
- inkludering,
- specialistkompetens i hur andraspråksinläring går till,
- alla lärare har ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Antalet nyanlända elever har ökat det senaste året och är samtidigt en relativt ny företeelse i Torshällas skolor. På Gökstensskolan finns en förberedelseklass för årskurs 7-9 medan elever i årskurs F-6 kommer direkt ut i ordinarie klasser både på Edvardslundsskolan och Gökstensskolan, med varierat

Nämndens åtagande

stöd och studiehandledning på modersmålet. Betygsresultaten visar en bristande måluppfyllelse i svenska A, men också att flera elever efter relativt kort tid klarar av att delta i ordinarie undervisning i varierad omfattning.

Fokus under 2016 bör vara att arbeta fram en fungerande process kring mottagande, kartläggning av nyanlända elevers kunskaper i samtliga ämnen samt bedömning för placering i adekvat årskurs och klass. Processen bör beskrivas och dokumenteras.

Även insatser för extra anpassningar och särskilt stöd behöver utvecklas för att möta de behov som eleverna har till följd av bristande kunskaper i svenska. Insatserna ska ha ett främjande perspektiv och bygga på varje elevs styrkor, förmågor och kunskaper. Detta utvecklingsarbete bör resultera i en verktygslåda med en variation på insatser som kan möta de olika behov som eleverna har.

Målet är nått när det finns en dokumenterad process för mottagandet av nyanlända elever som motsvarar de lagkrav som ställs från och med 1 januari 2016, samt att det i enheternas systematiska kvalitetsarbete beskrivs insatser, resultat, analys och slutsatser som leder till en progression i nyanlända elevers språk- och kunskapsutveckling.

Utveckla metoder och arbetsätt för att fler barn och unga, samt deras familjer, ska få stöd tidigare. Fokus på barn 0-13 år.

Goda uppväxtvillkor hänger nära samman med hemmiljön och föräldrars socioekonomiska situation. Samhällets möjligheter att skapa goda ekonomiska och sociala förutsättningar för alla är därför en viktig utmaning. Detta kan främst ske genom möjligheter till arbete, utbildning och ett välfungerande välfärdssystem. Både svensk och internationell forskning visar att det finns tydliga kopplingar mellan vissa förhållanden i uppväxtmiljön och förmågan att skapa sig en positiv framtid. Goda utbildningsresultat har stor betydelse för alla barns framtidsutsikter, och speciellt för barn och unga i riskmiljöer.

Förskolan, skolan, socialtjänsten och ung fritid, tillsammans med andra aktörer som möter barn och unga, har möjligheter att påverka utvecklingen av barns/ungas hälsa och välmående och är därför viktiga hälsofrämjande arenor. Verksamheterna ska utveckla befintlig samverkan och undersöka nya former för samverkan för det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga i Torshälla. Arbetet ska fokusera på att utveckla arbetsätt, metoder och stöd som ger fler barn/unga förutsättningar för god måluppfyllelse i skolan och således fortsatt god utveckling och hälsa. Att tidigt upptäcka barn som är i riskzonen för ohälsa är centralt för att kunna ge stöd till dessa barn och deras familjer och är därför ett viktigt fokusområde för insatser.

Det generella stödet ska ge förutsättningar att upptäcka och ge stöd tidigare till allt fler barn och deras familjer, men även att stärka individens egen förmåga att välja en hälsosam utveckling för sig själv och sin familj.

Det riktade stödet ska utveckla det förebyggande barn- och ungdomsarbetet med utgångspunkt från SIP – samordnad individuell plan. SIP:en ska ge förutsättningar för ett helhetsperspektiv där bilden av barnets och familjens behov delas av alla involverade parter, och stödinsatserna sammantaget ger ett effektivare stöd.

Under åren kommer utvecklingen av måluppfyllelsen i skolan och kostnader för vård och behandling gällande barn och unga att följas upp och analyseras.

Metod för att kontinuerligt kunna följa utveckling av kvalitet och resultat ska utformas och redovisas i nämndens systematiska kvalitetsarbete. Måluppfyllelse ska bedömas utifrån att metod tagits fram och analys med slutsatser av genomförda insatser visar på utveckling av det främjande och förebyggande arbetet.

(Beskrivningen behöver kompletteras/revideras när projektplanen är klar.)

Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

Nämndens åtagande
<p>Kommunen kraftsamlar gemensamt för bättre stöd till barn, ungdomar och vuxna med komplexa behov. (KS, BUN, SN, TSN, VON)</p> <p><i>Målet är att genom gemensamma vårdplaneringar förenkla för de som har komplexa vårdbehov, men också att skapa effektivitet och bättre hållbara lösningar. Fler är i behov av intensiva insatser. Detta påverkar myndighetens utrednings- och uppföljningstider, ökar kostnaderna och köerna till boenden. Arbetsätt och metoder behöver utvecklas. För att erbjuda god och effektiv vård på hemmaplan för personer med komplexa behov är det nödvändigt med tät samverkan mellan myndigheter, landstinget, organisationer och föreningar.</i></p>
<p>Samtliga nämnder och bolag deltar i det koncerngemensamma arbetet med verkställandet av den nya strategin för en god och jämlik folkhälsa. (KS, alla nämnder och bolag)</p> <p><i>Målet är att minska skillnaderna i hälsa och samtidigt öka trygghet, delaktighet och demokrati genom att verkställa den nya strategin för god och jämlik hälsa. Det innebär bland annat arbete i form av socioekonomiska beräkningar, stadsdelsutvecklingen, ANDT, (alkohol, narkotika, doping, tobak) och fortsatt arbete med mötesplatser i stadsdelar, kompensatoriskt genom aktiv kultur- och fritidsverksamhet och bostadssociala åtgärder.</i></p>

Ge stöd och vård till barn och unga

Kostnaderna för vård av barn och unga varierar och har ökat. Det samhällsekonomiska värdet består i att försöka identifiera behoven så tidigt som möjligt och att arbeta förebyggande. Det är i huvudsak stora sociala värden som kan skapas genom att arbeta med förebyggande insatser för barn och ungdomar. Utveckling av det främjande och förebyggande barn- och ungdomsarbetet i Torshälla med stöd av medel från sociala investeringsfonden inleddes 2015. Syftet är att stärka och bygga vidare på samverkan mellan primärt förskola, skola, socialtjänst, ung fritid och kulturverksamheterna. Arbetet ska leda till att förbättra förutsättningar för barnets/ den unges hela livssituation. Behov av samverkan med externa aktörer ska identifieras och etableras. Arbete med träffsäkerhet i insatser, för att förhindra att behoven av omhändertagande och vård utanför det egna hemmet återuppstår, fortsätter och verktyg för detta behöver utvecklas.

Processmål
<p>2019 ska 80 procent av barn, unga och föräldrar vara nöjda med pågående och genomförda insatser avseende stöd och vård till barn och unga.</p> <p><i>2016: 68 procent 2017: 72 procent 2018: 76 procent 2019: 80 procent</i></p> <p><i>Utgångsvärde: -</i></p>
<p>2019 är 70 procent av alla barn, unga och föräldrar som har kontakt med myndighetsutövning nöjda.</p> <p><i>2016: 56 procent 2017: 60 procent 2018: 64 procent 2019: 70 procent</i></p> <p><i>Utgångsvärde: -</i></p>
<p>Öka andelen familjehemsplacerade barn och unga med en fungerande skolgång.</p> <p><i>2016: 85 procent 2017: 90 procent 2018: 95 procent 2019: 100 procent</i></p> <p><i>Utgångsvärde: -</i></p>

Processmål

Självständigheten ska öka och vårdbehovet minska i form av vårddyggn på institution, exkl. ensamkommande flyktingbarn på Eskilstunas HVB-hem.

2016: 100

2017: 95

2018: 90

2019: 85

Utgångsvärde: 109

Nämndens åtagande

Utveckla metoder och arbetssätt för att fler barn och unga, samt deras familjer, ska få stöd tidigare. Fokus på barn 0-13 år.

Goda uppväxtvillkor hänger nära samman med hemmiljön och föräldrars socioekonomiska situation. Samhällets möjligheter att skapa goda ekonomiska och sociala förutsättningar för alla är därför en viktig utmaning, detta kan främst ske genom möjligheter till arbete, utbildning och ett välfungerande välfärdssystem. Både svensk och internationell forskning visar att det finns tydliga kopplingar mellan vissa förhållanden i uppväxtmiljön och förmågan att skapa sig en positiv framtid. Goda utbildningsresultat har stor betydelse för alla barns framtidsutsikter, och speciellt för barn och unga i riskmiljöer.

Förskolan, skolan, socialtjänsten och ung fritid, tillsammans med andra aktörer som möter barn och unga, har möjligheter att påverka utvecklingen av barns/ungas hälsa och välmående och är därför viktiga hälsofrämjande arenor. Verksamheterna ska utveckla befintlig samverkan och undersöka nya former för samverkan för det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga i Torshälla. Arbetet ska fokusera på att utveckla arbetssätt, metoder och stöd som ger fler barn/unga förutsättningar för god måloppfyllelse i skolan och således fortsatt god utveckling och hälsa. Att tidigt upptäcka barn som är i riskzonen för ohälsa är centralt för att kunna ge stöd till dessa barn och deras familjer och är därför ett viktigt fokusområde för insatser.

Det generella stödet ska ge förutsättningar att upptäcka och ge stöd tidigare till allt fler barn och deras familjer, men även att stärka individens egen förmåga att välja en hälsosam utveckling för sig själv och sin familj.

Det riktade stödet ska utveckla det förebyggande barn- och ungdomsarbetet med utgångspunkt från SIP – samordnad individuell plan. SIP:en ska ge förutsättningar för ett helhetsperspektiv där bilden av barnets och familjens behov delas av alla involverade parter, och stödinsatserna sammantaget ger ett effektivare stöd.

Under åren kommer utvecklingen av måloppfyllelsen i skolan och kostnader för vård och behandling gällande barn och unga att följas upp och analyseras.

Metod för att kontinuerligt kunna följa utveckling av kvalitet och resultat ska utformas och redovisas i nämndens systematiska kvalitetsarbete. Måloppfyllelse ska bedömas utifrån att metod tagits fram och analys med slutsatser av genomförda insatser visar på utveckling av det främjande och förebyggande arbetet.

(Beskrivningen behöver kompletteras/revideras när projektplanen är klar.)

Insatser för att minska återaktivering av flickor och pojkar som genomgått vård ska genomföras. (SN, TSN)

Målet är att minska antalet som återaktiveras efter att de genomgått vård genom att erbjuda effektiv vård och vid behov eftervård. Återaktiveringar följs systematiskt upp, utfallet värderas i förhållande till tidigare år och riket.

Ge stöd och vård till vuxna

Nämndens bidrag till att skapa sociala värden som stödjer utvecklingen från ungdom till vuxen med möjlighet och förmåga att ta ansvar för sig själv och sin egen försörjning, skapar förutsättning för ett värdigt liv. En viktig del är att erbjuda stöd och utveckling i rollen som förälder till barn i olika åldrar. Det samhällsekonomiska värdet består i att försöka identifiera behoven så tidigt som möjligt och att arbeta förebyggande. Kostnader för vård av vuxna med missbruksproblematik och antalet vårddyggn har ökat. Nämnden säkerställer att människor får den vård och omsorg som

de har behov av och rätt till enligt lagar och förordningar.

Processmål
<p>2019 ska 90 procent av brukarna inom individ- och familjeomsorgen vara nöjda med pågående och genomförda insatser.</p> <p>2016: 77 procent 2017: 78 procent 2018: 79 procent 2019: 80 procent</p> <p>Utgångsvärde: -</p>
<p>2019 ska 85 procent av brukarna/kunderna vara nöjda med myndighetsutövningen (biståndshandläggningen).</p> <p>2016: 70 procent 2017: 75 procent 2018: 80 procent 2019: 85 procent</p> <p>Utgångsvärde: -</p>
<p>2019 ska 80 procent av brukarna inom individ- och familjeomsorgen vara nöjda med myndighetsutövningen.</p> <p>2016: 60 2017: 70 2018: 80 2019: 90</p> <p>Utgångsvärde: -</p>
<p>Självständigheten ska öka och vårdbehovet minska i form av vårdtygn på institution för vuxna.</p> <p>2016: 4 500 2017: 4 360 2018: 4 150 2019: 4 000</p> <p>Utgångsvärde: 4 852</p>

Nämndens åtagande

2016 ska kvinnor och män uppleva att de är nöjda med tjänsterna inom vård och sociala verksamheter samt med bemötande, tillgänglighet och delaktighet. (SN,TSN)

Ge stöd och vård till äldre

Andelen äldre ökar i Torshälla, många har god hälsa. Mötesplatser med information, vägledning och aktiviteter ökar kunskapen och bidrar till tryggheten. Andelen trygghetslarm blir fler, vilket är den första indikatorn på ett ökat omvårdnadsbehov. Fler äldre med behov av hemtjänstinsatser och ett ökat omvårdnadsbehov jämfört med tidigare kan konstateras. Det är fler äldre, som efter vistelse på sjukhus, har stora behov av tjänster både från hemtjänst och hemsjukvård vid utskrivning. Behovet att bygga fler lägenheter i vård- och omsorgsboende har ännu inte tillgodosetts, vilket innebär att personer med behov av detta vistas i korttidsboende längre tider. Därmed uppstår svårigheter att ta emot de som är utskrivningsklara från sjukhuset vilket leder till ökade kostnader för vård inom lanstinget. En utökad rehabiliterings- och hemsjukvårdsinsats kan minska detta och på sikt även behov av platser för korttidsvård. Det ställer stora krav på samordning av kompetenser och effektiv användning av resurser i kommun och landsting. Arbetet för att förbättra detta pågår inom ramen för anpassningar till lagförslaget "Trygg hemgång från slutenvården". Ny teknik för att utföra insatser och att förbättra kommunikation mellan vårdgivare kan bidra till en ökad trygghet för de

äldre med behov av insatser. Nämndens bidrag till att skapa sociala värden innebär bland annat att skapa förutsättningar för att människor ska kunna åldras och ha ett värdigt liv, samt att säkerställa att människor får den vård och omsorg som de har rätt till enligt lagar och förordningar. Det samhällsekonomiska värdet består i att försöka identifiera behoven så tidigt som möjligt och att arbeta förebyggande.

Processmål
<p>2019 ska 88 procent av brukarna inom äldreomsorgen vara nöjda med pågående och genomförda insatser.</p> <p><i>Brukarnas upplevelse av nöjdhet mäts i årligen återkommande nationell enkät.</i></p> <p>2016: 89 procent 2017: 90 procent 2018: 91 procent 2019: 92 procent</p> <p><i>Utgångsvärde: 87,75 procent</i></p>
<p>2019 är 85 procent av brukarna nöjda med myndighetsutövningen (biståndshandläggningen).</p> <p><i>Brukarnas upplevelse av nöjdhet av biståndshandläggningen mäts i årligen återkommande egen enkät.</i></p> <p>2016: 82 procent 2017: 84 procent 2018: 86 procent 2019: 88 procent</p> <p><i>Utgångsvärde: -</i></p>
<p>2019 ska antalet som väntat på vård och omsorgsboende "ofrivilligt" mer än tre månader minska till 0.</p> <p>2016: 3 2017: 0 2018: 0 2019: 0</p> <p><i>Utgångsvärde: 3</i></p>
<p>2019 har max 12 procent av hemtjänstens brukare över 80 år mer än 60 timmar insatser i månaden.</p> <p>2016: 17 procent 2017: 16 procent 2018: 15 procent 2019: 12 procent</p>

Nämndens åtagande
<p>Kontinuitet i hemtjänsten. På varje enhet inom hemtjänsten ska antalet personal som hjälper den äldre under 14 dagar inte överstiga riksgenomsnittet. (VON, TSN)</p> <p><i>Målet är att öka kontinuiteten inom hemtjänsten för att förbättra brukarnöjdheten och tryggheten. För det krävs nya arbetssätt och tidsplanering.</i></p> <p><i>Redovisas i "Öppna jämförelser – äldre" samt i Kkik (kommunens kvalitet i korthet).</i></p> <p><i>Definitionen av måttet är: antalet personal i medeltal som brukaren i hemtjänsten möter dagtid mellan klockan 07-22 under en 14-dagars period. I antalet personal ska inte besök som hemsjukvården utför räknas in. Inte heller ska leverans av matabonnemang räknas.</i></p>
<p>Under 2016 införs satsningar på intensiv hemrehabilitering samt rehabilitering på korttidsboende för att öka förutsättningarna för brukare att snabbare kunna återvända till ordinärt boende efter att ha vistats inom sjukvården. (VON, TSN)</p> <p><i>Målet är att få nöjda brukare med ökad självständighet och minskat behov av hemtjänstinsatser vid återgång till eget ordinärt boende genom samverkan och planering mellan hemtjänst, hemsjukvård och vård- och omsorgsboenden. Det är ett förändrat arbetssätt där sjukgymnast och arbetsterapeut följer brukaren från sjukhuset till hemmet.</i></p>

Att tillgodose behovet av kultur och berikande fritid

Nämndens åtagande

Kommunkoncernen ska under 2016 bidra till att Torshällas 700-års jubileum år 2017 blir en hävstång för att stärka platsvarumärket Eskilstuna och synliggöra kommunens värden och tjänster. (TSN, DEAB, SBN, KFAST, KFN, KS)

Familjen Eskilstuna har en 700- årig familjemedlem, Torshälla, som jubilerar 2017. Torshällas 700-årsjubileum ger en möjlighet och kan vara en hävstång för att stärka och utveckla platsvarumärket Eskilstuna och kommunkoncernens varumärke. Genom firandet kan Eskilstunas och kommunkoncernens värden och tjänster kommuniceras lokalt, regionalt och nationellt i syfte att öka kännedomen och intresset för Eskilstuna och Torshälla och stärka städernas attraktivitet för ökad inflyttning, fler besökare, ökade investeringar och fler etableringar.

Genomföra aktiviteter för att utveckla besöksnäringen och omsätta evenemangsstrategin i syfte att utveckla en attraktiv stad och skapa fler jobb. (DEAB, KFN, SBN, TSN, KS, PZ)

Skapa förutsättningar för kultur och fritid

Kulturen är en viktig del av Torshällas historia, identitet och framtid, och betydande för stadens utveckling och attraktivitet för såväl boende, besökare och verksamma. Torshälla har ett rikt föreningsliv med stor bredd. Föreningslivet bidrar på ett positivt sätt till stadens attraktivitet och utbud och är en viktig samarbetspart i Torshällas ortsutvecklingsarbete.

Nämndens verksamheter ska ge förutsättningar för allas möjlighet att ta del av kultur- och fritidsaktiviteter. Genom att erbjuda ett brett kulturutbud och skapa förutsättningar för deltagande i såväl kultur- och föreningsliv skapas förutsättningar för god hälsa och god livskvalitet för Torshällas invånare och goda samhällsekonomiska värden.

Processmål

Invånare, såväl kvinnor som män, ska vara nöjda med fritidsmöjligheter i kommunen.

Mäts årligen i SCB:s medborgarundersökning. Vartannat år görs ett utökat urval av personer i Torshälla för att få ett resultat för Torshälla.

2016: 64

2017: 66

2018: 68

2019: 70

Utgångsvärde 2014

Torshälla 62

Eskilstuna 63

Nämndens åtagande

En strategi för maximalt utnyttjande av kommunens arenor inklusive det nya badhuset ska utvecklas. (KFN, KFAST, DEAB, TSN)

Påbörja arbetet för att implementera det nya idrottspolitiska programmet och det nya kulturpolitiska programmet. (KFN, alla nämnder och bolag)

Genomföra verksamheter för kultur och fritid

Kulturen är betydelsefull för Torshällas attraktivitet och utbud till invånare och besökare. Nämnden bedriver egen kulturverksamhet genom biblioteket och Ebelingmuseet samt ger stöd till allmänskulturen. Genom ortsutvecklingsarbetet samverkar nämndens verksamheter med Torshällas rika föreningsliv för att erbjuda ett brett aktivitets- och arrangemangsutbud.

Utveckling av det främjande och förebyggande barn- och ungdomsarbetet i Torshälla är i fortsatt fokus under 2016. Arbetet ska ta höjd för barnets/ den unges hela livssituation,

och bygga på samverkan mellan primärt förskola, skola, socialtjänst, ung fritid och kulturverksamheterna. Även samverkan med externa aktörer ska etableras. Det gemensamma målet för alla aktörer är att skapa förutsättningar för barnen och eleverna att nå målen i skolan. Barnet/den unge ska säkras delaktighet och inflytande i det som rör dem. Alla barn och unga i Torshälla ska uppleva att de har möjligheterna att själva kunna ha makten i sina egna liv och forma sin framtid.

Nämndens verksamheter ska ge förutsättningar för allas deltagande i kultur- och föreningslivet. Genom att erbjuda ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet kan olika kulturella uttryck bidra till att skapa sammanhang och ge nya perspektiv på företeelser och skeenden i våra liv och vår omvärld. Detta skapar sociala värden. Kultur ska inte bara konsumeras utan människor ska själva ges möjlighet att skapa och utveckla egna förmågor. Genom att erbjuda ett kulturutbud och ge förutsättningar för deltagande i föreningslivet skapas förutsättningar för god hälsa och god livskvalitet för Torshällas invånare och därmed samhällsekonomiska värden.

Processmål
<p>Flickor och pojkar i årskurs åtta ska vara nöjd med sin fritid.</p> <p><i>Mäts i den årligen återkommande elevenkäten.</i></p> <p>2016: 8,0 2017: 8,3 2018: 8,5 2019: 8,7</p> <p><i>Utgångsvärde: 7,86</i></p>
<p>Invånare kvinnor såväl män ska vara nöjda med kommunens insatser för kultur.</p> <p><i>Alla människor är kreativa och fler ska upptäcka sin skapande kraft på sina egna villkor samt att ett aktivt, kulturellt liv i ett socialt sammanhang ger positiva hälsoeffekter för alla åldrar. Det är viktigt att såväl barn och unga som äldre får möjlighet till en berikande fritid och att det finns naturliga inslag av kultur i vardagen. Kulturaktiviteter skapar förutsättningar för en god folkhälsa. Ett ökat kulturutbud ökar även Torshällas attraktionskraft. Kulturen är en viktig del av Torshällas identitet och varumärke.</i></p> <p><i>Kulturutbudet ska vara brett och attrahera både nya och gamla målgrupper.</i></p> <p><i>Målet är uppnått när utbudet upplevs attraktivt och tillgängligt för målgruppen. Detta ska synliggöras i enheternas systematiska kvalitetsarbete där man ska redovisa resultat, analys och slutsats tillsammans med mätningar inom NKI.</i></p> <p>2016 69 2017 70 2018 71 2019 72</p> <p><i>Utgångsvärde 2014: Torshälla 66 Eskilstuna 64</i></p>

Nämndens åtagande
<p>Utveckla metoder och arbetssätt för att fler barn och unga, samt deras familjer, ska få stöd tidigare. Fokus på barn 0-13 år.</p> <p><i>Goda uppväxtvillkor hänger nära samman med hemmiljön och föräldrars socioekonomiska situation. Samhällets möjligheter att skapa goda ekonomiska och sociala förutsättningar för alla är därför en viktig utmaning, detta kan främst ske genom möjligheter till arbete, utbildning och ett välfungerande välfärdssystem. Både svensk och internationell forskning visar att det finns tydliga kopplingar mellan vissa förhållanden i uppväxtmiljön och förmågan att skapa sig en positiv framtid. Goda utbildningsresultat har stor betydelse för alla barns framtidsutsikter, och speciellt för barn och unga i riskmiljöer.</i></p> <p><i>Förskolan, skolan, socialtjänsten och ung fritid, tillsammans med andra aktörer som möter barn och unga, har möjligheter att påverka utvecklingen av barns/ungas hälsa och välmående och är därför viktiga hälsofrämjande arenor. Verksamheterna ska utveckla befintlig samverkan och undersöka nya</i></p>

Nämndens åtagande

former för samverkan för det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga i Torshälla. Arbetet ska fokusera på att utveckla arbetssätt, metoder och stöd som ger fler barn/unga förutsättningar för god måloppfyllelse i skolan och således fortsatt god utveckling och hälsa. Att tidigt upptäcka barn som är i riskzonen för ohälsa är centralt för att kunna ge stöd till dessa barn och deras familjer och är därför ett viktigt fokusområde för insatser.

Det generella stödet ska ge förutsättningar att upptäcka och ge stöd tidigare till allt fler barn och deras familjer, men även att stärka individens egen förmåga att välja en hälsosam utveckling för sig själv och sin familj.

Det riktade stödet ska utveckla det förebyggande barn- och ungdomsarbetet med utgångspunkt från SIP – samordnad individuell plan. SIP:en ska ge förutsättningar för ett helhetsperspektiv där bilden av barnets och familjens behov delas av alla involverade parter, och stödinsatserna sammantaget ger ett effektivare stöd.

Under åren kommer utvecklingen av måloppfyllelsen i skolan och kostnader för vård och behandling gällande barn och unga att följas upp och analyseras.

Metod för att kontinuerligt kunna följa utveckling av kvalitet och resultat ska utformas och redovisas i nämndens systematiska kvalitetsarbete. Måloppfyllelse ska bedömas utifrån att metod tagits fram och analys med slutsatser av genomförda insatser visar på utveckling av det främjande och förebyggande arbetet.

(Beskrivningen behöver kompletteras/revideras när projektplanen är klar.)

Samla och tillgängliggöra konst och kulturhistoriskt material**Processmål**

Alla nämnder och styrelser ska påbörjat införandet av e-arkiv.

2016: 0 procent

2017: 0 procent

2018: 100 procent

2019: 100 procent

Utgångsvärde: 0 procent

Att tillgodose behovet av miljö - och samhällsbyggnadsarbete

Bygga bostäder, lokaler och stadsmiljöer

Nämndens åtagande

Torshälla stads nämnd ska under 2016 medverka i arbetet med att skapa en utvecklingsplan för Torshälla.

Torshälla stad växer, invånarantalet ökar, nya bostäder byggs, behovet av förskoleplatser och äldreboenden ökar och antalet företag växer. Ett omfattande ortsutvecklingsarbete pågår för att öka ortens attraktivitet. Flera stora investeringar är planerade i Torshälla stads nämnd. En utvecklingsplan är nödvändig för att på ett resurseffektivt sätt fortsätta det strategiska och långsiktiga utvecklingsarbetet. Planen säkerställer att utvecklingsinsatser görs på ett optimalt sätt utifrån ett helhetsperspektiv.

Arbetet med underlag till detaljplaner och medverkan i genomförande av detaljplaner ska ges hög prioritet i förvaltningar och bolag. (KS, SBN, KFN, TSN, MRN, ESEM, KFAST och, för egna lokalbehov, BOU, VON, SN, AVN)

Tillhandahålla drift och underhåll av byggnader och stadsmiljöer

Stadsmiljöernas utformning, estetik och funktion påverkar i hög grad upplevelsen av en stad om den är tilltalande, trygg, funktionell etc. Torshällas ortsutvecklingsarbete "Framtidens Torshälla" lägger stor vikt vid att skapa bred delaktighet och samverkan med såväl kommunala verksamheter och externa aktörer som boende i Torshälla för att gemensamt skapa en positiv långsiktig utveckling av staden. Invånare och aktörer bjuds löpande in i utvecklingsarbetet för att skapa en attraktiv stad för såväl boende och verksamma som besökare. Torshällas platsvarumärke, som togs fram 2015 och är en del av Eskilstunas platsvarumärke, anger färdriktningen för stadens utveckling och för Torshälla kommande 700-årsjubileum 2017.

Social hållbarhet skapas genom att ge invånare möjlighet till delaktighet och inflytande samt genom att utvecklingsinsatser i stadsmiljön skapar förutsättningar för bättre folkhälsa genom värden som till exempel ökad trivsel, trygghet och stolthet.

Ekonomisk och ekologisk hållbarhet skapas genom investeringar och underhåll av infrastruktur såsom gång- och cykelvägar och löpande vägunderhåll.

Nämndens åtagande

Torshälla stads nämnd ska under 2016 arbeta för att Torshällaborna upplever en attraktiv stadsmiljö. Nöjd kund-index ska vara minst 50.

En stads attraktionskraft påverkas av hur dess invånare, aktörer och besökare upplever trygghet, tillgänglighet och stadsmiljöns utbud och utformning.

Målet är uppnått när värdena på trygghetsmätningar ökar och när tillgängligheten, utbud och utformning upplevs positivt.

Resultat på trygghetsmätningar (SCB och Polisen) ska förbättras. I SCB:s medborgarundersökning hade 2014 ett resultat på index 39 för Torshälla och index 41 för Eskilstuna som helhet. Polisens trygghetsmätning visade ett resultat 2013 att 64 procent var oroliga att utsättas för brott i Torshälla. Medelvärde för Eskilstuna och Sörmland var 64 procent.

En egen NKI-undersökning kommer att genomföras för att få resultat för tillgänglighet, utbud och utformning.

Tillhandahålla miljö- och naturvård

Ett aktivt miljöarbete pågår inom hela förvaltningen. Under 2016 kommer en ny kommungemensam miljöpolicy att implementeras i förvaltningen. Ett arbete kommer även att inledas för att fortsatt miljöarbete utifrån det kommungemensamma arbetet med egen certifiering. Samtliga kök har certifierats utifrån KRAV och det arbetet

fortsätter under 2016. Andelen ekologiska livsmedel är fortsatt hög inom nämndens område och ett omfattande arbete pågår för att minska matsvinnet och miljöpåverkan genom bland annat val av råvaror.

Nämndens åtagande

Under 2016 ska samtliga förskolor erhålla eller behålla certifikat enligt Grön Flagg.

Grön Flagg är Håll Sverige Rents kostnadsfria certifiering för skolor och förskolor inom miljöområdet. Det ger förskolor och skolor ett verktyg att arbeta med hållbarhetsfrågor som en del av det dagliga arbetet. Certifieringen har sin utgångspunkt i läroplanerna för skola och förskola. Genom Grön Flagg-arbetet kan ett aktivt och långsiktigt miljöarbete ske på enheterna. Verktuget har ett lösningsinriktat fokus där barn och unga blir delaktiga i ett positivt förändringsarbete.

Arbetet sker utifrån sex temaområden:

- livsstil och hälsa*
- närmiljö*
- vattenresurser*
- klimat och energi*
- konsumtion*
- kretslopp.*

Arbetet sker cykliskt i perioder om ett till två år. Enheten arbetar med tre utvecklingsområden inom valt temaområde. För att erhålla den gröna flaggan krävs att hela verksamheten på en förskola eller skola involveras i arbetet.

Att främja näringsliv och arbete

Nämndens åtagande

Varje nämnd och bolag ska, utifrån sitt uppdrag, analysera och vidta åtgärder för att stärka näringslivsklimatet i enlighet med framtagna handlingsplan för näringsliv och arbete. (KS, alla nämnder och bolag)

Beskrivning: Med handlingsplanen som bas, ska varje nämnd och bolag bidra till att stärka näringslivsklimatet. Det kan till exempel gälla att utveckla bemötande, regelverk och samarbete med befintliga och potentiella företag och organisationer inom kommunen.

Främja etableringar

Nämndens åtagande

Torshälla stads nämnd ska under 2016 ta fram en lokal handelsutvecklingsstrategi för Torshälla i samverkan med näringslivsenheten, Kommunfastighet och Destination Eskilstuna AB.

Handel är en viktig del av Torshällas attraktivitet för boende och besökare och för destinationens utveckling. Genom kartläggning och ökad kunskap om köpvanor och handelsutbud kan förutsättningar skapas för nyetableringar och ett starkt näringsliv.

Tillhandahålla arbetsmarknadsåtgärder

Nämndens åtagande

Jobb- och utbildningssatsning, 240 i yrkesutbildning, 150 traineer och 160 ungdomstraineer med praktik och studier, genomförs under året. (AVN, alla nämnder och bolag)

Samtliga nämnder och bolag förväntas bidra med traineeplatser och, där så erfordras, praktikplatser i anslutning till satsningen. AVN är ansvarig för satsningen.

Kommunkoncernen ska med stöd av befintligt stödpaket anställa (tillsvidareanställning) 90 personer med funktionsnedsättning till och med 2016 och totalt 150 personer till och med 2017. (AVN, alla nämnder och bolag)

Samtliga nämnder och bolag förväntas bidra med anställningar för personer med funktionsnedsättning. Projektledningen inom AVN nivåsätter denna förväntan beroende på förvaltnings- och bolagsstorlek.

Tillhandahålla försörjningsstöd

Processmål

2019 ska andelen bidraghushåll per 1000 invånare uppgå till max 40.

2016: 50

2017: 46

2018: 42

2019: 40

Utgångsvärde: 56

2015 ska nöjd-kund-index (NKI) uppgå till minst 60.

2016: 54

2017: 56

2018: 58

2019: 60

Utgångsvärde: -

Effektiv organisation

Processkvalitet

Dagens medborgare ställer allt högre krav på tillgänglighet och service. Nöjd kund-index visar att brukare och kunder i allmänhet är nöjda med kommunens verksamheter. Däremot visar SCB-undersökningar ett sämre resultat avseende allmänhetens bild av kommunkoncernens service.

För att förbättra kommunens service och tillgänglighet kommer Eskilstuna direkt att starta under 2016. Eskilstuna direkt ska hantera frågor och enklare ärenden från kommunens invånare, brukare och kunder via telefon, besök, e-post och sociala medier.

Ett modernt arbetssätt utvecklas bland annat genom att använda nya e-tjänster och ny teknik för att både förenkla administrationen och för att utveckla verksamhetsprocesserna i kärnverksamheten. Det krävs ett omfattande arbete med att kartlägga och utveckla processer i verksamheten. E-tjänster har skapats som möjliggör bland annat ansökan om bistånd i form av trygghetslarm, hemtjänst samt vård- och omsorgsboende.

IT-stöd skapas för att öka mobilitet inom hemtjänst och hemsjukvård. Ett steg är att skapa förutsättningar för nyckelfria lås inom hemtjänstområdet under 2016, i syfte att öka kvalitet, säkra att beslutade insatser utförs på ett effektivt sätt och att öka direkt brukartid. Plattformen för de nyckelfria låsen ska möjliggöra integrering med dokumentations- och planeringssystem inom vård och sociala tjänster.

Även i utveckling av den inre processkvalitén står slutleverans till brukare och kunder i fokus. Kopplat till processarbetet behöver de balanserade styrkortet utvecklas ytterligare för att säkra processutvecklingen. Arbetet med att bygga styrkortet i BI-systemet har påbörjats och fortsätter under 2016.

Behov finns att fortsätta utveckla de systematiska arbetssätten för att öka effektiviteten ytterligare med tanke på tillgängliga resurser och det ökade antalet äldre. Processerna måste dels förvaltas och vid behov utvecklas för att anpassas till nya brukar- och samhällskrav. Resurser måste finnas för detta arbete.

Tillgodose behovet av kvalitetsutveckling

Processmål
Andelen ekologiska livsmedel ska öka.
Andel (procent) av verksamheter i förvaltningar och bolag som har en enkel handlingsplan för hur verksamheten ska utvecklas genom kartläggning och analys ur jämställdhetsperspektiv.
2019 ska antalet idéer/förbättringsförslag uppgå till 700.
2019 uppgår matsvinn i kommunens verksamheter till max 10 procent.
2019 jobbar alla anställda på en miljöcertifierad arbetsplats.
2019 uppgår andelen förverkligade idéer/förbättringsförslag till 10 procent.

Nämndens åtagande

2016 ska alla nämnders och bolags verksamheter ha analyserats utifrån ett jämställdhetsperspektiv och en handlingsplan för utveckling ska ha tagits fram. (KS, alla nämnder och bolag)

Kartläggning och analys ur jämställdhetsperspektiv ska, i de fall de blottlägger ojämställdhet, följas av ett utvecklings-/förbättringsarbete för att nå målet om att alla kommunens verksamheter ska leverera jämställda tjänster/service, fördela resurser jämställt och ha ett lika gott bemötande för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Enkel handlingsplan i Stratsys ska innehålla följande rubriker/svara på följande frågor:

1) Det här har vi sett i kartläggning och analys av vår verksamhet ur jämställdhetsperspektiv (ojämställdheter som bör åtgärdas).

2) Det här ska vi göra för att öka jämställdheten/få bort ojämställdheten.

3) Ansvarig/-a för att göra förändringen är (namn, befattning).

4) Följande resurser finns till förfogande för arbetet (personal/timmar, ekonomiska...).

5) Tidplan. Det ska vara klart (datum, månad, år).

För att sätta "grönt" gäller det att verksamheten har en aktuell handlingsplan vid mätillfället. Underlag finns på internportalen om "Jämställdhet i utåtriktad verksamhet".

Alla chefer och minst en medarbetare ska ha gått kompetenssatsningen Modiga Idéer, ledarskap för innovation 2016 i syfte att stärka innovationskraften hos alla medarbetare och att utveckla verksamheten. För VON gäller att detta ska vara genomfört under första halvåret 2017. (KS, alla nämnder och bolag)

Som en del i att skapa klimat som främjar innovation och förbättringar och för att ge medarbetare i organisationen kunskapsgrund/-verktyg ska alla chefer och en av chefen utvald nyckelperson utbildas i innovationsprocessens olika steg. Parallellt med utbildningen genomförs ett innovationsprojekt.

Sedan ska alla medarbetare introduceras av chef och nyckelperson på arbetsplatsen. Varje enhet avgör hur och när, till exempel på arbetsplatsträffar, planeringsdagar eller i vardagen när utmaningar eller problem uppstår.

Utveckla arbetet för minskat matsvinn i kök och verksamheter till 20 procent. (BUN, TSN, SN, AVN, VON)

Alla verksamheter ska ta fram en lokal handlingsplan för minskat matsvinn. Alla yrkesgrupper som är berörda av mat och måltider i verksamheten ska vara delaktiga i framtagandet av handlingsplan och dess genomförande. För varje verksamhet ska det finnas mätdata och mål för minskning av matsvinn enligt den gemensamma handlingsplan som tas fram för BUN, TSF och VON. Matsvinn är alla ätbara livsmedel som slängs, men som hade kunnat ätas om de hanterats annorlunda.

Tillgodose behovet av kommunikation**Processmål**

2019 upplever 70 procent nytta av internportalen.

2019 får 90 procent svar på e-post inom 2 dagar.

2019 får 80 procent kontakt med handläggare via telefon.

2019 uppfattar 90 procent ett gott bemötande vid telefonkontakt.

Tillgodose behovet av IT stöd**Processmål**

2019 ska minst 60 procent av ärenden komma in via e-tjänst - inom utvalda viktiga områden.

Medarbetare

Torshälla stads nämnd ska verka för att vi som arbetsgivare ska fortsätta att ge förutsättningar för ett tydligt, modigt och innovativt ledar- och medarbetarskap. Vår filosofi inom modigt ledar- och medarbetarskap skapar en lyskraft mot nya medarbetare. I den konkurrens kommunerna idag lever inom är vår egen attraktionskraft avgörande. För att kunna behålla våra medarbetare måste vi också leva som vi lär. Genom att utveckla metoder för kompetensförsörjningen och skapa attraktiva karriärvägar internt ges våra medarbetare möjlighet till utveckling och lärande.

Nämnden ska stimulera till att arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas i rätt riktning. Inom våra enheter ska hälsofrågor och arbetet med sjukfrånvaron vara prioriterade frågor. Jämställdhets- och mångfaldsfrågor i alla dess former ska vara levande frågor inom våra enheter. Torshälla stads nämnd ska arbeta för att vara en arbetsgivare som är med i den tid som vi lever i.

Tillgodose behovet av kompetensförsörjning

Processmål
<p>Andelen medarbetare födda utanför Norden ska öka.</p> <p><i>Visar att den kommunala organisationen speglar etniciteten i Eskilstuna som ort. Nivån för indikatorn ska öka till 8 procent för både kvinnor och män under år 2012, att jämföras med 6,7 procent för kvinnor och 8,6 procent för män år 2010. Målet 2019 är 10 procent</i></p> <p>2016 7 procent 2017 8 procent 2018 9,5 procent 2019 10 procent</p> <p><i>Utgångsvärde 6 procent</i></p>
<p>Andelen medarbetare som är stolta över att arbeta inom Eskilstuna kommun ska öka.</p> <p><i>Visar att medarbetarna är nöjda. Nivån för indikatorn ska öka till 84 procent för både kvinnor och män under år 2012, att jämföras med 80,4 procent för kvinnor och 79,0 procent för män år 2010. Målet för 2019 är att 82 procent är stolta.</i></p> <p>2016 87 procent 2017 87,2 procent 2018 87,5 procent 2019 88 procent</p> <p><i>Utgångsvärde 82 procent</i></p>
<p>2019 ska index för hållbart medarbetarengagemang uppgå till 83.</p>
<p>Den totala sjukfrånvaron hos medarbetarna uppgår 2019 till max 5,9 procent.</p> <p>2016 7,2 procent 2017 6,8 procent 2018 6,5 procent 2019 5,9 procent</p> <p><i>Utgångsvärde 7,6 procent</i></p>

Nämndens åtagande

Torshälla ska under 2016 arbeta med att utveckla medarbetaröverenskommelser så att varje medarbetare ges förutsättningar att bidra till positivt resultat och verksamhetens utveckling. 2016 ska 96 procent uppleva att medarbetaröverenskommelsen bidrar till att förbättra enhetens resultat.

Medarbetaröverenskommelserna är viktiga för att synliggöra medarbetarens roll i kommunens styrsystem. Den röda tråden från kommunens vision via de strategiska målen och de årliga åtagandena till medarbetarens individuella medarbetaröverenskommelse ska vara tydlig i dokumentet.

Nämndens åtagande

Arbetsplatser med hög sjukfrånvaro ska genomföra en fördjupad kartläggning av arbetsmiljön och ta fram en handlingsplan. (KS, alla nämnder och bolag)

Syftet med att undersöka och kartlägga arbetsmiljöförhållanden på arbetsplatser med hög sjukfrånvaro är att förebygga olyckor och sjukdomar i arbetet samt främja hälsa. Målet är att ingen ska drabbas av ohälsa eller skador på grund av sitt arbete i Eskilstuna kommun.

Aktivt arbete med att väcka intresse för bristyrken inom den kommunala sektorn. (VON, BUN, AVN, TSN)

Syftet är att säkra kompetensförsörjningen, idag och i framtiden, på en arbetsmarknad med allt hårdare konkurrens om kandidater. Vi arbetar strategiskt, konsekvent och långsiktigt med kommunikation och närvaro i forum där vi kan skapa intresse och attrahera efterfrågad kompetens.

Nya metoder för kompetensförsörjning och intern rörlighet arbetas fram (samverkan inom PLG HR). Respektive förvaltning ska under 2016 presentera en förvaltningsövergripande kompetensförsörjningsplan. (KS, alla nämnder)

Syftet är att, på kort och lång sikt, tillgodose verksamhetens behov av kompetens genom att ta fram nya metoder för att säkra kompetensförsörjning och intern rörlighet. Kompetensförsörjningsplanen ger en översiktlig bild av befintlig kompetens och framtida behov av kompetens. Ett systematiskt arbete med kompetensförsörjningsplaner säkrar rätt kompetens på rätt plats i rätt tid vilket är avgörande för att nå verksamhetens mål.

Säkerställa arbetssätt och processer som gör det möjligt att få ut full effekt av rätten till önskad sysselsättningsgrad. (VON, TSN)

Syftet med rätten till önskad sysselsättning är att höja kvalitén för våra brukare och vara en attraktiv arbetsgivare där alla har möjlighet att arbeta heltid. För att kunna nå målet att använda alla medarbetares tid på bästa sätt krävs en tydlig process och ett välfungerande arbetssätt.

Ekonomi

Torshälla stads nämnd bedriver verksamhet inom alla övergripande verksamhetsprocesser.

Nämndens största ekonomiska utmaning ligger i processerna ”Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster”.

Det är de myndighetsutövande verksamheterna inom processen att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster som tidigare år redovisat stora underskott. Dessa verksamheter regleras av lagstiftning och det är svårt att förutse omfattning och behov. Kostnaderna för vård på institution har ökat. Antalet vård dygn har ökat och kostnaden per vård dygn har stigit.

Behovet av stöd och hjälp för äldre ökar. Det är fler äldre som behöver hjälp och de har ett ökat behov av insatser. Både antalet brukare ökar och antalet hemtjänststimmar. Det finns en ökad efterfrågan på vård- och omsorgsboende i Torshälla. Då detta behov inte kan tillgodoses behöver fler korttidsplatser användas till boende vilket medför att kostnaderna för medicinskt färdigbehandlade stiger då pensionärerna måste bli kvar på sjukhuset till följd av lägenhetsbristen. Nämnden öppnade under 2015 ett korttidsboende med 10 lägenheter som halverat kostnaderna för medicinskt färdigbehandlade. Denna verksamhet kommer att drivas vidare även under 2016.

Nämndens åtagande
<p>Under 2016 är beslutstödsystemet Hypergene med styrkort implementerat och etablerat som det naturliga stödet till chefer på alla nivåer för verksamhetsstyrning och uppföljning. (KS, alla nämnder)</p> <p><i>Alla chefer använder Hypergene och har ett styrkort för sin enhet eller avdelning. Därmed har chefen ett samlat stöd för löpande styrning och kommunikation för sin enhet avseende ekonomi, inköp, personal och verksamhet.</i></p>
<p>Alla nämnder ska analysera sitt inköpsmönster i syfte att öka avtalstroheten och därmed minska inköpskostnaderna med 10 mnkr med målsättningen att minska inköpskostnaderna med 30 mnkr 2017. (KS, alla nämnder)</p> <p><i>Med stöd av systemet för inköpsanalys analyserar varje enhet systematiskt inköpen för att höja nivån på avtalstrohet (avtalsnivå och artikelnivå) och därigenom få lägre inköpskostnader. Dessutom ska mängden inköp, nivåerna, minska.</i> <i>Analys med nämndvis målsättning och uppnådd effekt redovisas delårsvis.</i></p>
<p>Utreda och analysera hur samarbete/samorganisering kan ske mellan Torshälla stads förvaltning och övriga förvaltningar i syfte att finna synergier och kostnadseffektiviseringar och uppnå långsiktig kvalitet. (KS, alla nämnder och bolag)</p> <p><i>Utredning och analys sker under första halvåret för att se möjliga synergier och kostnadseffektiviseringar och uppnå långsiktig kvalitet. KS är ansvarig för genomförandet med stöd av berörda nämnder, projektgrupp leds av kommundirektören.</i></p>
<p>Utifrån demografiska förändringar, med ökat antal elever, ska en handlingsplan utarbetas för utbildningsverksamhetens samlade lokalbehov. (KS, BUN, TSN, AVN)</p> <p><i>En kommungemensam behovsbild och tidsatt plan tas fram där det framgår hur de ökade lokalbehoven löses, KS är sammanhållande.</i></p>

Tillgodose behovet av ekonomi och redovisning

Processmål
Nämnder och bolag ska ha en ekonomi i balans.
<p>Avtalstrohet vid inköp.</p> <p><i>2019 uppgår avtalstroheten till minst 75 procent.</i></p>
<p>Lokaleffektivitet - 2019 ska antalet kvadratmeter per boende i nya vård- och omsorgsboenden i kommunen uppgå till max 80.</p>

Nämndens åtagande**Genomföra översyn och långsiktig plan för kommande lokalbehov och organisation av utbildningsverksamheten i Torshälla.**

Befolkningen i Torshälla i åldrarna 0-15 år förväntas öka de närmsta åren. Från 2017 förväntas behovet av förskola att minska samtidigt som barn i förskoleklass till och med årskurs 6 förväntas att öka. Jämfört med tidigare prognoser uppskattas behovet av antal förskoleavdelningar vara på ungefär samma nivå som i prognosen från april 2014, där hänsyn tagits till nybyggnationen i kvarteret Holmen. Däremot är dagens nivå högre än i tidigare prognoser där nybyggnationen vid Holmen har exkluderats. Behovet av klassrum ligger på en något högre nivå än i tidigare prognoser.

I dagsläget finns tio förskolenheter och tre grundskolenheter inom nämndens ansvarsområde. Utveckling av barnantal i förskolan och grundskolan illustreras i nedanstående tabell.

Det finns felkällor i alla antaganden. Både små och stora strukturförändringar som inte kan förutses nu kan påverka befolkningsutvecklingen. En långsiktig planering utifrån sannolika antaganden om kommande lokalbehov behöver tas fram som underlag för nämndens behov och prioriteringar framåt.

Målet är nått när det finns en plan för att möta kommande lokalbehov för förskola och skola, på kort och lång sikt, anpassat till de olika åldrarna/årskurserna 0-5 år, förskoleklass, åk F-3, fritidshem, åk 4-6, öppen fritidsverksamhet samt åk 7-9.

Bilaga

Nyckeltal Hållbar utveckling

Nyckeltal	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Mål 2016
Försörjningsstöd mnkr	17,1	13,7	13,7	13,6
Antal hushåll medförsörjningsstöd	217	194	177	175
Antal hushåll 18-24 år med försörjningsstöd	51	50	40	40
Antal vårddyg i familjehem vuxna	206	864	1 100	1 000
Antal vårddyg på institution vuxna	3 914	3 548	3 691	3 500
Antal vårddyg i familjehem barn och unga	4 857	6 159	6 728	6 900
Antal vårddyg på institution barn och unga	1 562	1 300	1 263	1 100
Personer med hemtjänst	122	133	153	170
Genomsnittligt antal timmar hemtjänst/vecka	786	1 052	1 242	1 450
Antal trygghetslarm	202	213	231	250
Antal inskrivna barn i förskolan	424	442	463	520
Antal förskoleavdelningar	24,5	26,5	29	29
Antal inskrivna barn per avdelning	18,5	16,7	17,1	18
Antal barn i kö till förskolan, snitt		39	46	30

Nyckeltal Effektiv Organisation

Processkvalitet

Nyckeltal	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Mål 2016
Andel gröna inköp, procent (rullande 12)	21,7 procent	32,9 procent	45,2 procent	47 procent
Andel gröna inköp av livsmedel procent, (rullande 12)	35,4 procent	54,3 procent	55,7 procent	50 procent
Antal e-tjänster	Ingen uppgift	Ingen uppgift	29	29
Antal idéer/förbättringsförslag	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Ingen uppgift	50
Andel enheter som aktivt använder styrkort	Ingen uppgift	Ingen uppgift	50 procent	75procent

Medarbetare

	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Mål 2016
Totalt antal årsarbetare	447	459	507	505
– kvinnor	390	402	449	448
– män	57	57	58	57
Kort sjukfrånvaro, rullande 12 i procent (tillsvidare och AB)	3,7	3,6	3,8	3,5
– kvinnor	3,8	3,8	3,9	3,6
– män	2,9	2,6	3,3	3,0
Sjukfrånvaro totalt, rullande 12 i procent (tillsvidare och AB)	8,1	7,7	7,7	7,2
– kvinnor	8,3	7,8	7,5	7,2
– män	6,7	7,1	8,9	7,2

Ekonomi

Nyckeltal	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Budget 2016
Resultat, mnkr	-3,8	-7,1	-17,9	0
Andel inköp innanför avtal, procent	81	79	71	80
Inköpspåslag, icke avtalsleverantörer	43	36,7	23,4	0

Budget per verksamhetsprocess

Verksamhetsprocess, mnkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Budget 2016 beslutat i KS
Värna demokrati	-3,8	-4	-3,8	-3,9	-3,9
Utbildning	-124,8	-141	-141	-148,9	-148,9
Vård och sociala tjänster	-130,6	-126,7	-148	-143,9	-143,9
Kultur och berikande fritid	-18,5	-19,7	-18,7	-19,4	-19,4
Miljö- och samhällsbyggnadsarbete	-18,6	-18,6	-17,6	-17,8	-17,8
Främja näringsliv och arbete	-20,1	-21	-19,9	-20,6	-20,6
Summa	-316,4	-331,0	-349,0	-354,5	-354,5

Budget per organisationsdel

Organisation, mnkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Budget 2016 beslutat i KS
Nämnd	-1,7	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Ledning och administration	-15,1	-23,5	-23,5	-25,7	-25,7
Gata, park och fritid	--27,4	-26,7	-25,2	-25,7	-25,7
Service, kultur och ungdom	-10,5	-11	-10,5	-10,6	-10,6
Förskolor	-49,2	-49,2	-49,2	-50,6	-50,6
Grundskolor	-71,4	-79,8	-79,8	-86,1	-86,1
Socialtjänst	-58	-48,9	-59,8	-52,7	-52,7
Vård och omsorg	-83,0	-87,3	-97,3	-98,2	-98,2
Kost	-3,4	-3,0	-3,0	-3,3	-3,3
Summa	-319,7	-331,0	-349,9	-354,5	-354,5

Resultaträkning

Resultaträkning, belopp i mnkr	Bokslut 2014	Prognos 2015	Budget 2016	Budget 2016 beslutad i KS
Verksamhetens intäkter	354,9	372,7	390,0	390,0
kommun-/nämndersättning	318,3	338,5	354,5	354,5
taxor och avgifter	8,8	8,0	8,3	8,3
bidrag	8,2	1,5	5,8	5,8
övriga verksamhetsintäkter	19,6	24,7	21,4	21,4
Verksamhetens kostnader	-362,0	-390,7	-390,0	-390,0
personalkostnader	-225,7	-252,1	-263,2	-263,2
lokalkostnader	-37	-37,4	-41	-41
köp av huvudverksamhet	-26	-33	-26,5	-26,5
kapitalkostnader	-5,6	-5,5	-6	-6
övriga verksamhetskostnader	-67,7	-62,7	-53,3	-53,3
Resultat	-7,1	-18,0	0,0	0,0
Ofinansierade statliga bemanningskrav, RÖS		2,2	2,15	2,15
Nettoinvestering fasta anläggningar	15,1	18,5	27,5	27,5
Nettoinvesteringar inventarier	2,0	1,0	2,0	2
Nettoinvesteringar	17,1	19,5	29,5	29,5

Resultaträkning, belopp i mnkr	Bokslut 2014	Prognos 2015	Budget 2016	Budget 2016 beslutad i KS
totalt				

Investeringar

Gatubelysning-trygghetskapande åtgärder: Arbetet fortsätter med att belysa platser som upplevs otrygga bla kommer nya armaturer att monteras på Hammarbyvägen

Trafiksäkerhetsåtgärder 3,0 mnkr: Fartdämpande åtgärder och säkra skolvägar är prioriterade områden. I korset Germundsgatan/Mats-Ålänningsgatan säkras övergångar med upphöjning och fartdämpande åtgärder.

Lekplats och spontanidrottsplats i Krusgården 3,0 mnkr: Byggandet av en ny äventyrslekplats har påbörjats i Krusgårdsparken. Efter att byggandet av äventyrslekplats kommer det även att byggas en spontanidrottsplats på området för ungdomar och vuxna.

Gång och cykelbanor 8,2 mnkr: Fortsatt satsning av GC-vägar bla sträckan mellan Germundsgatan och Thermaniusgatan via Mats Ålänningsgata samt cykelbana till Ängsholmen pågår.

Försköna Torshällas infarter 3,0 mnkr: Fortsatt försköningsarbete på Holmenleden, Hammarbyvägen och vattenvägar. Infarten Eskilstunavägen avslutas med nya planteringar efter bilverkstaden.

Hamnen utveckling 4,4 mnkr: För att öka gästhamnens attraktivitet, möta nya höjda kvalitetskrav på ökad standard och högre servicenivå har gästhamnen rustats upp för att göra den mer funktionell och trivsamt. Nya duschar, toalett, septitank utemöbler och färskvattenuttag har i ordningsställts. Arbetet fortsätter under hösten.

Å-stråket 1,3 mnkr: Arbetet kommer att avslutas under hösten med den sista sträckan.

Storgatan 5,0 mnkr: Förstudie klar, dialog med boende, näringsidkare och fastighetsägare pågår.

Skulpturpark 1,5 mnkr: Pågår. För de investeringsmedel som överfördes till 2015 har en ny skulptur upphandlats och ska installeras i november. De investeringsmedel som var avsatta 2015 har strukits, som en del i att få ekonomi i balans. Det gamla vattenfallet har restaurerats och kommer att vara i funktion under våren.

Upprustning skollokaler 3,0 mnkr Genomgång och översyn av samtliga lokaler för att få ändamålsenliga utbildningslokaler samt utöka andelen skollokaler, då antal barn i skolåldern ökar.

Omläggning av vägar 6,0 mnkr Torshällas vägar är i dåligt skick och arbetet med att öka standarden till skälig nivå påbörjas under 2016 och fortgår till 2020 med 6 mnkr per år.